

Тоң районунда 2023-жылдын 1-январынан тартып 2024-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата жергиликтүү бюджеттин түзүлүшүнө, аткарылышына жана ишине жүргүзүлгөн шайкештик аудиттин ОТЧЁТУ.

Аудит өткөрүүнүн негизи: Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын Ысык-Көл жана Нарын областтары боюнча аймактык бөлүмүнүн 2025-жылга иш планы

Аудиттин максаты: жергиликтүү бюджеттин түзүлүшүнө, аткарылышына жана ишине шайкештик аудит

Аудиттин мөөнөтү: 2023-жылдын 1-январынан тартып 2024-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгы.

Аудиттин объектилери: Тоң райондук мамлекеттик администрациясы, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Тоң финансы башкармалыгы, Тоң райондук өнүктүрүү фонду, Күн-Чыгыш, Б. Мамбетов, Ак-Терек, Улахол, Көк-Мойнок айыл өкмөттөрү, “Күн-Чыгыш” муниципалдык ишканасы.

Жооптуу тарап

Тоң райондук мамлекеттик администрациясы, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Тоң финансы башкармалыгы, Тоң районундагы жогорудагы аталган айыл өкмөттөрү жана мекемелери бул аудиттин жооптуу тарабы болуп саналат.

Жооптуу тараптардын милдеттери

Жогорудагы аталган тараптардын жалпы милдетине мамлекеттик каражаттардын тескелиши жана мыйзамдуу орган тарабынан ыйгарым укуктарды жүргүзүү кирет, ошондой эле ушул аудиттин предметине жооптуу болушат.

Аудитордун милдети

Биздин милдет, жүргүзүлгөн аудиттин негизинде шайкештик аудиттин предмети жана аудиттин тиешелүү критерийлери боюнча өз алдынча корутундуларга келүүдө турат. Аудит, биздин корутундуну тастыктаган жетишээрлик, талаптагыдай далилдерди алуу үчүн жол-жоболорду аткарууну камтыйт. Аткарылган жол-жоболор алдамчылыктын же катачылыктын негизинде жол берилген олуттуу шайкештик эместиктин тобокелдигин баалоону камтыган, аудитордун кесиптик пикирине жараша болот. Биз аткарган аудиттин жол-жоболору, ушул жагдайларга туура келет деп эсептейбиз. Чогултулган аудитордук далилдер, ушул отчетто жазылган корутундулар үчүн негизди камсыз кылуу үчүн, жетиштүү жана талаптагыдай болуп эсептелет деп божомолдойбуз.

Аудиттин предмети

Аудиттин предмети болуп, жергиликтүү бюджеттерди түзүү жана аткаруу процесстеринин, ошондой эле, жергиликтүү бюджеттеги мекемелердин жана муниципалдык ишканалардын мамлекеттик каражаттарды жана мүлктү пайдалануунун Кыргыз Республикасынын ченемдик-укуктук актыларынын талаптарына шайкештиги эсептелет.

Жогоруда көрсөтүлгөн убакыттын ичинде аудитке киргизилген суроолор:

- бюджеттин киреше жана чыгаша бөлүгүнүн түзүлүшүн, аткарылышын талдоо;
- резервдик фонддун түзүлүшүнө жана анын максаттуу пайдалануусуна аудит;
- жергиликтүү бюджетке келип түшкөн кредиттердин, гранттардын, өнүктүрүү фондунун акча каражаттарына жана гуманитардык жардамдардын натыйжалуу пайдаланылышына, кайтарып берүүнүн, төлөөнүн мөөнөттөрүнүн жана шарттарынын сакталышына аудит;

-бюджеттик жана атайын каражаттарынын эсебине кассалык, казыналык эсептери боюнча операцияларына аудит;

- штаттык бирдиктердин түзүлүшү жана эмгек акы төлөө фондусунун туура түзүлүшү боюнча аудит;
- дебитордук жана кредитордук карыздарга аудит;
- эсепке берүү жактары менен жүргүзүлгөн эсептер, иш сапар чыгымдарына аудит;
- Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамынын талаптарынын аткарылышына аудит;
- негизги каражаттардын жана мүлктөрдүн, буюмдардын сакталышына аудит;
- капиталдык курулуш-куроо иштерине, капиталдык жана утурумдук оңдоолорго сарпталган чыгымдардын аныктыгына аудит;
- коммуналдык кызмат көрсөтүүлөрүнө жана байланыш кызматтарын төлөөгө бөлүнгөн каражаттардын пайдаланышына аудит;
- кызматтык автотранспортту күтүүгө бөлүнгөн каражаттын пайдаланышына аудит;
- айыл чарба багытындагы жана муниципалдык жерлердин пайдаланылышына аудит;
- бала бакчаларда тамак-аш азыктарынын нормативдеринин сакталышына жана башка төлөм боюнча чыгымдардын тууралыгына аудит;
- бухгалтердик эсептин абалына аудит.

Аудит критерийлери

Критерий деп, бюджеттик каражаттарды мыйзамга ылайык пайдаланылышынын шайкештигин баалоо эсептелет:

- Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодекси;
- Кыргыз Республикасынын Эмгек кодекси;
- Кыргыз Республикасынын Салык кодекси;
- Кыргыз Республикасынын Жер кодекси;
- Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамы;
- Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамы;
- Кыргыз Республикасынын “Жергиликтүү мамлекеттик администрация жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары жөнүндө” Мыйзамы;
- Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик жарандык кызмат жана муниципалдык кызмат жөнүндө” Мыйзамы;
- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2008-жылдын 26-августундагы №471 “Командировкалык чыгымдардын нормаларын белгилөө жана алардын ордун толтуруунун тартиби жөнүндө” токтому;
- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 5-августундагы №451 «Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органынын типтүү түзүмү жана штаттык санын бекитүү жөнүндө» токтому (КР МКнын 07.02.2024-ж. №52 токтомуна ылайык күчүн жоготкон);
- Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы №266 «Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жарандык кызматчыларына жана муниципалдык кызматчыларына эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө» жарлыгы;
- Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 1-августундагы №433 «Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарын тейлеп иштеген кызматкерлерге эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө» токтому;
- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2022-жылдын 30-мартындагы №185 «Маданият, искусство, маалымат жана спорт мекемелерине эмгек акы төлөөнүн шарттары жөнүндө» токтому;
- Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 30-апрелиндеги №240 «Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарынын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын кызматтык жана нөөмөттүк автотранспортун пайдалануу тартипке келтирүү боюнча чаралар жөнүндө» токтому;

-Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 11-июлундагы №2-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча” жобосу (КР Финансы министрлигинин 22.01.24-ж №1-Б ылайык күчүн жоготкон).

Ишти аткарууда колдонулган аудиттин стандарттары

Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын Кеңешинин 2021-жылдын 29-мартындагы №01-26/56 токтому менен бекитилген, ошондой эле, Шайкештик аудити жөнүндө колдонмого ылайык, негизинен ISSAI 400 жана ISSAI 1400, шайкештик аудити жөнүндө жетектөөчү көрсөтмөлөр жана INTOSAIнин негиз салуучу принциптерине ылайык жүргүзүлдү.

Этикалык талаптарга шайкеш келиши

Аудиттин эл аралык стандарттары этикалык ченемдердин сакталышын, ошондой эле аудит предмети бардык олуттуу аспектерде негизделген ишенимди алуу үчүн, аудитти пландоо жана жүргүзүү, мыйзамдуу жана жөнгө салуучу ченемдерге туура келишин талап кылат.

Аткарылган иштердин кыскача баяндамасы

Аудит Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын Ысык-Көл жана Нарын областтары боюнча аймактык бөлүмүнүн бекитилген программасына ылайык, кызмат адамдары тарабынан көрсөтүлгөн иш кагаздарынын, материалдарынын жана маалыматтарынын негизинде жүргүзүлдү.

Аудит үчүн финансылык отчеттуулукта жана беренелердин олуттуу тандоосунда келишимдердин жана калдыктардын бурмалануу тобокелдигин баалоо максатында босоголук маанидеги ченемдери боюнча олуттуу эсептери үчүн Форма 3 пайдаланылган.

Корутунду

Аудитте, КР Финансы министрлигинин Тоң финансы башкармалыгынын (аудит маминспектор Д.К.Казиев тарабынан жүргүзүлгөн), Тоң районунун өнүктүрүү фондунун (аудит маминспектор Д.К.Казиев тарабынан жүргүзүлгөн) иш-аракеттери төмөндө жазылган жагдайлардан сырткары, бардык олуттуу аспектерде мыйзам талаптарына туура келээри аныкталды.

АУДИТТЕ АНЫКТАЛДЫ:

Жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгы менен табылган баардык финансылык бузуулардын жалпы суммасы **164794,6 миң сомду** түзгөн, анын ичинде **154202,3 миң сом**у калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилгени **148616,8 миң сом**. Анын ичинен:

-**2101 Бюджетке каражаттардын жеткире түшпөй калышына алып келген мамлекеттик органдардын, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын, уюмдардын, мекемелердин иш-аракеттери 901,2 миң сом**, калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилгени 503,3 миң сом. Анын ичинде:

-210101 Карыздын мөөнөтүн негизсиз узартуу, жылдырууну жана карыздарды негизсиз реструктуризациялоо 901,2 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилгени 503,3 миң сом.

-**2102 Бюджетке каражаттардын келип түшүүсүн камсыздоо жана кайтаруу боюнча көрүлбөгөн чаралар 3400,0 миң сом**, калыбына келтирүүгө тийиш. Анын ичинде:

-210202 Бюджетке төлөмдөр, туумдар жана айып пулдарды өндүрүү боюнча көрүлбөгөн чаралар 3400,0 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш.

-**2103 Кыргыз Республикасынын бюджеттик тутумунун тиешелүү бюджетине каражаттардын чегерилбеши 87,7 миң сом**, калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилгени 41,3 миң сом. Анын ичинде:

-210301 Мүлктү тескөөдөн алынган каражаттардын, акы төлөнүүчү кызмат көрсөтүүлөрдөн алынган кирешелердин бюджетке чегерилбеши (өз убагында эмес же толук эмес чегерүү) 41,3 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилгени 41,3 миң сом;

-210305 Бюджетке милдеттүү төлөмдөрдүн чегерилбеши (өз учурунда эмес жана толук эмес чегерүү) 46,4 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш;

-2302 Капиталдык салымдарга бюджеттик каражаттарды пайдалануудагы жана курулуш иштерин аткаруудагы бузуулар 1839,4 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилгени 212,4 миң сом. Анын ичинде:

-230207 Курулуш-куроо иштеринин наркын жана/же көлөмүн жогорулатуу 1839,4 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилгени 212,4 миң сом;

-2303 Милдеттенмелерди кабыл алуу жана тастыктоо жана бекитилген көрсөткүчтөрдөн ашыкча чыгымдоо (ченемден ашыкча жана тастыкталбаган чыгымдар) 10162,8 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиштүүсү 115,5 миң сом, калыбына келтирилгени 115,5 миң сом, анын ичинде:

-230303 Кызматкерлердин эмгек акысына жана башка акчалай төлөмдөр боюнча ченемден ашыкча чыгымдар 10162,8 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиштүүсү 115,5 миң сом, калыбына келтирилгени 115,5 миң сом;

-2401 Бюджеттерди аткаруудагы башка бузуулар жана кемчиликтер 545,0 миң сом. Анын ичинде:

-240101 Бюджеттерди аткаруудагы башка бузуулар жана кемчиликтер 545,0 миң сом

-3101 Мүлктүн сакталышын камсыз кылбоо 133046,8 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилген. Анын ичинде:

-310101 Материалдык баалуулуктарды жоопкерчиликтүү сактоо эрежелеринин сакталбагандыгы, мүлктүн сакталышын камсыз кылуу боюнча чаралардын көрүлбөгөндүгү 152,2 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилген.

-310104 Негизги каражаттарды кириштөө тартибин бузуу, негизги каражаттардын жана материалдык эмес активдердин эскиргендигин эсептөөдөгү бузуулар. Белгиленген тартипте кириштелбеген, эсепке алынбаган мүлктүн болушу 132849,6 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилген;

-310105 Мүлктүн жана акчалай каражаттардын (зыян келтирүү, жоготуу, уурдоо) кем чыгуусу 45,0 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилген.

-3102 Мүлктү пайдалануудагы бузуулар 114,2 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш, анын ичинен:

-310207 Мүлктү ижарага берүүдө ижара келишиминин шарттарынын сакталбагандыгы 114,2 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш;

-4102 Бухгалтердик эсеп жөнүндө ченемдик укуктук актылардын бузулушу 14697,5 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилген. Анын ичинде:

-410215 Дебитордук карыздар боюнча эсеп жүргүзүүдөгү бузуулар 14337,9 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилген;

-410216 Кредитордук карыздар боюнча эсеп жүргүзүүдөгү бузуулар 359,6 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилген.

Мындан тышкары, 1 (бир) мүлктү пайдалануудагы жол-жоболук бузуулар, 1 (бир) отчет түзүүдөгү бузуулар, 2 (эки) бухгалтердик эсеп жөнүндө ченемдик укуктук актылары боюнча жол – жоболук бузуулар, 1 (бир) эсеп жана отчеттуулук тартиби боюнча жол – жоболук бузуулар жана 6 (алты) мамлекеттик сатып алуулар чөйрөсүндөгү башка жол – жоболук бузуулар, 6 (алты) жана башка жол – жоболук бузуулар аныкталган.

2023-2024-жылга карата жергиликтүү бюджеттин киреше жана чыгаша бөлүктөрүнүн аткарылышы

2023-жылдын башына эркин калдык 53319,5 миң сомду түзгөн, анын ичинен: бюджеттик каражаттар боюнча 52051,4 миң сом, атайын каражаттар боюнча 1268,1 миң сом.

2023-жылга Тоң районунун бюджетинин кирешелери жана чыгашалары 195709,2 миң сом өлчөмүндө каралып жергиликтүү кеңештеринин токтомдорунун негизинде бекитилген, анын ичинен: салыктык кирешелер – 96885,6 миң сом жана салыктык эмес кирешелер - 46102,6 миң сомду, мамлекеттик башкаруу секторунун трансферттери (теңдөөчү гранттар) - 52721,0 миң сомду түзгөн.

Жыл ичинде өзгөртүүлөрдөн жана толуктоолордон кийин жалпы киреше бөлүгү 228414,3 миң сом (максаттуу жана теңдештирүүчү трансферттер менен) өлчөмүндө такталган, 2023-жылдын бюджетинин киреше бөлүгү 251088,3 миң сомго аткарылган (анын ичинен атайын эсептин каражаттары 9490,3 миң сом, мамлекеттик башкаруу секторунун трансферттердин суммасы 76074,6 миң сом), же такталган планга салыштырмалуу 109,9% аткарылган, же пландан ашык 22674,0 миң сом түшүүсү камсыздалган.

Киреше бөлүгүнүн накталай аткарылышы 175013,7 миң сомду түзгөн, анын ичинен: салыктык кирешелердин келип түшүүсү 116521,7 миң сом, 18231,1 миң сомго ашык же 118,5% аткарылган; салыктык эмес кирешелердин келип түшүүлөрү атайын каражаттар менен бирге аткарылганы 58492,0 миң сом, 9407,6 миң сомго ашык аткарылган же 119,2% түзгөн.

2023-жылдын Тоң районунун жергиликтүү бюджетинин айрым бир түрлөрүнүн аткарылбай калгандыгынын себеби төмөндөгүдөй аныкталды:

- салык агенти төлөөчү киреше салыгы боюнча: Кажы-Сай айыл өкмөтү 262,0 миң сомго же 99,0%, Б.Мамбетов айыл өкмөтү 95,7 миң сомго же 98,0 аткарылган. Себеби былтыркы жылга салыштырмалуу айрым салык төлөөчү компания жана ишкерлерден түшпөй калган;

- патенттик негиздеги салык боюнча : Күн-Чыгыш айыл өкмөтү 762,0 миң сомго же 78,2%, Улахол айыл өкмөтү 0,7 миң сомго 99,8 %, Көк-Мойнок айыл өкмөтү 0,4 миң сомго же 99,6% аткарылган. Себеби, бул салыктын түрү боюнча ККМге өтүп жаткандыгына байланыштуу;

- калктуу конуштарда жер ижарасы үчүн акыдан: Б.Мамбетов айыл өкмөтү 10,5 миң сомго же 95,0%, Көл-Төр айыл өкмөтү 19,2 миң сомго же 85,0%, Көк-Мойнок айыл өкмөтү 2151,7 миң сомго же 89,2% аткарылган. Себеби, салык төлөөчү компаниялар өз учурунда аренда акыларын төкпөй коюшкан, айыл өкмөттөр тарабынан бир канча ирет кайрылуусу жоопсуз калган;

- мүлк ижара акы боюнча: Тоң айыл өкмөтү боюнча келишим түзгөн компания боюнча кайра эсептешүүдө 4,4 миң сомго кемүү менен же 98,8% аз түшүп калган.

2023-жылы бюджеттер аралык трансферттердин жалпы суммасы 52721,0 миң сомго бекитилип, аныгы жергиликтүү бюджетке такталган план боюнча 81039,3 миң сомду түзгөн жана 76074,6 миң сомго же 93,9% аткарылган. Анын ичинен: теңдештирүүчү трансферттердин планы 52721 миң сом түзүп, 100% аткарылган. Максаттуу трансферттердин жалпы суммасы 28318,3 миң сом түзүп, 83,6% аткарылган. Анын ичинен: тоолуу жана алыс зоналарында жашоочуларга электр энергиясын колдонгондугу үчүн 50% өлчөмдө компенсация төлөөгө 10239,6 миң сом, экономист-статист жана мамлекеттик каттоо кызматы (делигирование) 4959,3 миң сом жана жер салыгы менен бирдиктүү салыктарын компенсациялоо максатында берилген каражаттар 13119,4 миң сом түшкөн.

2023-жылга жергиликтүү бюджеттин чыгаша бөлүгү 281128,7 миң сомго такталып, кассалык чыгымдар 238706,3 миң сомго же 84,9% аткарылган. *Анын ичинен:*

“Мамлекеттик кызмат көрсөтүү” бөлүгү боюнча планда 118095,1 миң сом, кассалык чыгымдар 110902,6 миң сомго аткарылган (93,9%), “Экономикалык маселелер” бөлүгү боюнча планда 5361,8 миң сом, кассалык чыгымдар 4575,0 миң сомго аткарылган (85,0%), “Турак-жай жана коммуналдык кызмат” бөлүгү боюнча планда 71528,0 миң сом, кассалык чыгымдар 54529,3 миң сомго аткарылган (75,5%), “Эс алуу, маданият жана дин” бөлүгү боюнча планда 32579,4 миң сом, кассалык чыгымдар 26390,1 миң сомго аткарылган (81,0%), “Билим берүү” бөлүгү боюнча планда 43324,8 миң сом, кассалык чыгымдар 32069,7 миң сомго (74,0%), “Социалдык коргоо” бөлүгү боюнча планда 10239,6 миң сом, кассалык чыгымдар 10239,6 миң сомго аткарылган (100,0%).

2024-жылдын башына эркин калдык 65156,3 миң сомду түзгөн, анын ичинен: бюджеттик каражаттар боюнча 62908,0 миң сом, атайын каражаттар боюнча 2248,3 миң сом.

2024-жылга Тоң районунун бюджетинин кирешелери жана чыгашалары 207259,4 миң сом өлчөмүндө каралып жергиликтүү кеңештеринин токтомдорунун негизинде бекитилген, анын ичинен: салыктык кирешелер – 110171,2 миң сом жана салыктык эмес кирешелер – 47555,6 миң сомду, мамлекеттик башкаруу секторунун трансферттери (теңдөөчү гранттар) - 49532,6 миң сомду түзгөн.

Жыл ичинде өзгөртүүлөрдөн жана толуктоолордон кийин жалпы киреше бөлүгү 225850,6 миң сом (максаттуу жана теңдештирүүчү трансферттер менен) өлчөмүндө такталган, 2024-жылдын бюджетинин киреше бөлүгү 205357,5 миң сомго аткарылган (анын ичинен атайын эсептин каражаттары 11820,6 миң сом, мамлекеттик башкаруу секторунун трансферттердин суммасы 48581,0 миң сом), же такталган планга салыштырмалуу 90,9% аткарылган, же пландан 20493,1 миң сом түшүүсү кем камсыздалган.

Киреше бөлүгүнүн накталай аткарылышы 129508,5 миң сомду түзгөн, анын ичинен:

- салыктык кирешелердин келип түшүүсү 123436,5 миң сом, 4210,3 миң сомго ашык же 103,5% аткарылган;

- салыктык эмес кирешелердин келип түшүүлөрү атайын каражаттар менен бирге аткарылганы 38810,9 миң сом, 9639,9 миң сомго ашык аткарылган же 133% түзгөн.

2024-жылда жергиликтүү бюджетинин пландын айрым бир түрлөрүнүн аткарылбай калгандыгы төмөндөгүдөй: салык агенти төлөөчү киреше салыгы боюнча: Күн-Чыгыш айыл өкмөтү 6254,1 миң сомго же 90,0%, Б.Мамбетов айыл өкмөтү 89,4 миң сомго же 99,0 %, Ак-Терек айыл өкмөтү 281,7 миң сомго же 97,6%, Улахол айыл өкмөтү 1182,4 миң сомго же 87,3 аткарылган. Себеби, аймактык реформада кызматтык орундардын кыскаргандыгына байланыштуу; патенттик негиздеги салык боюнча: Күн-Чыгыш айыл өкмөтү 1295,8 миң сомго же 56,1%, Улахол айыл өкмөтү 55,9 миң сомго 44,1%, Ак-Терек айыл өкмөтү 199,7 миң сомго же 63,3% аткарылган. Себеби, бул салыктын түрү боюнча ККМге өтүп жаткандыгына байланыштуу.

2024-жылы бюджеттер аралык трансферттердин жалпы суммасы 49532,6 миң сомго бекитилип, аныгы жергиликтүү бюджетке такталган план боюнча 77453,4 миң сомду түзгөн жана 75849,0 миң сомго же 97,9% аткарылган. Анын ичинен: теңдештирүүчү трансферттердин планы 49532,6 миң сом түзүп, 98,1% аткарылган. Максаттуу трансферттердин жалпы суммасы 27920,8 миң сом түзүп, 97,7% аткарылган. Анын ичинен: тоолуу жана алыс зоналарында жашоочуларга электр энергиясын колдонгондугу үчүн 50% өлчөмдө компенсация төлөөгө 11755,9 миң сом, айыл аймактардын башкы планын түзүүгө 8376,2 миң сом, экономист-статист жана мамлекеттик каттоо кызматы (делигирование) 1938,2 миң сом, жер салыгын компенсациялоо максатында берилген каражаттар 2957,1 миң сом жана жаңы ачылган мектепке чейинки билим берүү уюмдарынын эмгек акысы менен социалдык төгүмдөрүнө 2893,4 миң сом түшкөн.

2024-жылга жергиликтүү бюджеттин чыгаша бөлүгү 398914,0 миң сомго такталып, кассалык чыгымдар 356305,0 миң сомго же 89,3% аткарылган, накталай чыгымдар 249903,2 миң сомду түзгөн. Анын ичинен: “Мамлекеттик кызмат көрсөтүү” бөлүгү боюнча планда 120068,0 миң сом, кассалык чыгымдар 97051,7 миң сомго аткарылган (80,8%), “Экономикалык маселелер” бөлүгү боюнча планда 7006,3 миң сом, кассалык чыгымдар 6379,0 миң сомго аткарылган (91,0%), “Турак-жай жана коммуналдык кызмат” бөлүгү боюнча планда 49222,9 миң сом, кассалык чыгымдар 43067,1 миң сомго аткарылган (87,5%), “Эс алуу, маданият жана дин” бөлүгү боюнча планда 27795,8 миң сом, кассалык чыгымдар 25145,7 миң сомго аткарылган (90,5%), “Билим берүү” бөлүгү боюнча планда 52482,4 миң сом, кассалык чыгымдар 44383,0 миң сомго (84,6%), “Социалдык коргоо” бөлүгү боюнча планда 11755,9 миң сом, кассалык чыгымдар 11755,9 миң сомго аткарылган (100%).

Тоң райондук мамлекеттик администрациясы

(Тоң РМАнын башчысы-аким Б. А. Осмонов, башкы эсепчиси Н. Ө. Дыйканбаева)

2023-жылга №2 форма “Мекеменин сметалык чыгымдарынын аткарылышы жөнүндө” отчеттун негизинде чыгымдар сметасы 38685,2 миң сомго такталган, кассалык чыгашалар 35328,8 миң сомду, иш жүзүндөгү чыгашалар 44702,7 миң сомду түзгөн.

2024-жылга №2 форма “Мекеменин сметалык чыгымдарынын аткарылышы жөнүндө” отчеттун негизинде чыгымдар сметасы 36044,0 миң сомго такталган, кассалык чыгашалар 35438,7 миң сомду, иш жүзүндөгү чыгашалар 38573,1 миң сомду түзгөн.

1.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Подрядчы ЖИ “Р.Кыдырмышов” тарабынан Тоң райондук өнүктүрүү фондунун каражаттарынын эсебинен “Тоң райондук мамлекеттик администрациясынын айланасын жакшыртуу жумуштарында” аткарылган иштердин көлөмү **18,5 миң сомго** жогорулатылган.

Сунуштама: Подрядчы ЖИ “Р.Кыдырмышов” тарабынан Тоң райондук өнүктүрүү фондунун каражаттарынын эсебинен Тоң райондук мамлекеттик администрациясынын айланасын жакшыртуу жумуштарында **18,5 миң сомго** жогорулатылган курулуш-куроо иштеринин көлөмү тиешелүү бюджетке калыбына келтирилсин.

2.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 24-сентябрындагы №183 токтому менен бекитилген” Мамлекеттик мүлктү чарба жүргүзүүгө, ыкчам башкарууга, акысыз убактылуу пайдаланууга берүү тартиби жөнүндө жобонун” талаптарын бузууга жол берилип, РМАнын имаратында жайгашкан Тоң райондук статистика бөлүмү тарабынан алдын-ала эсептелинген **114,2 миң сом** өлчөмүндө пайдаланылган коммуналдык чыгымдар үчүн төлөмдөрдү жүргүзгөн эмес (2023-жылы 57,1 миң сом, 2024-жылы 57,1 миң сом).

Сунуштама: Тоң районунун мамлекеттик администрациясы мамлекеттик мүлктү пайдалануу боюнча көзөмөлдү күчөтсүн жана Тоң райондук статистика бөлүмүнөн **114,2 миң сом** өлчөмүндөгү коммуналдык чыгымдар үчүн төлөмдөр толугу менен өндүрүлсүн.

3.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” жобонун талаптарын бузуу менен, иш сапар чыгымдары боюнча **16,6 миң сомду** түзгөн дебитордук карыз 2024-жылы эсепке алынбай калган жана кызматкерлердин эсебинен кармалган эмес. Ошондой эле, 2024-жылдын финансылык отчетунда аталган дебитордук карыз чагылдырылган эмес.

Аудит учурунда тиешелүү бухгалтердик өткөрүүлөр жүргүзүлүп, 16,6 миң сомго дебитордук карыз эсепте кабыл алынды.

Аудит маминспекторлор А.С. Жолоочиев, Н.М. Мурзабеков тарабынан жүргүзүлгөн.

Ак-Терек айыл өкмөтү
(мурдагы Ак-Терек, Көл-Төр айыл өкмөттөрү)
(айыл өкмөтүнүн башчысы Ж.Ж. Зарнаев, каржы-экономикалык бөлүмүнүн башчысы К.М.Абдыраев)

Ак-Терек айыл өкмөтү боюнча 2023-жылга №2 форма “Мекеменин сметалык чыгымдарынын аткарылышы жөнүндө” отчеттун негизинде чыгымдар сметасы 20295,4 миң сомго бекитилип, 27810,1 миң сомго такталган, кассалык чыгашалар 23700,0 миң сомду, иш жүзүндөгү чыгашалар 23320,3 миң сомду түзгөн.

Көл-Төр айыл өкмөтү боюнча 2023-жылга №2 форма “Мекеменин сметалык чыгымдарынын аткарылышы жөнүндө” отчеттун негизинде чыгымдар сметасы 15000,1 миң сомго бекитилип, 17622,1 миң сомго такталган, кассалык чыгашалар 17393,9 миң сомду, иш жүзүндөгү чыгашалар 15536,2 миң сомду түзгөн.

Кошулгандан кийин Ак-Терек айыл өкмөтү боюнча 2024-жылга №2 форма “Мекеменин сметалык чыгымдарынын аткарылышы жөнүндө” отчеттун негизинде чыгымдар сметасы 36081,7 миң сомго бекитилип, 50610,3 миң сомго такталган, кассалык чыгашалар 42956,3 миң сомду, иш жүзүндөгү чыгашалар 39424,0 миң сомду түзгөн.

1.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Курулуш-куроо иштеринин көлөмдөрү жалпы суммасы **133,0 миң сомго** жогорулатылган. Анын ичинен:

- подрядчы “Бек План Строй” ЖЧК тарабынан *дем берүүчү гранттын* каражаттарынын эсебинен “Ак-Терек айыл өкмөтүнүн Тогуз-Булак айылындагы маданият үйүнүн көрүүчүлөр залын капиталдык ремонттон өткөрүүдө” **101,5 миң сомго**;

- подрядчы “Мух-Бол Асман” ЖЧК тарабынан *Тоң райондук өнүктүрүү фондунун* каражаттарынын эсебинен “Ак-Терек (мурдагы Көл-Төр) айыл өкмөтүнүн Көл-Төр айылындагы Кыр-Таш участкасында 3,5 км лоток менен сугат суусун тартып келүү жумуштарында” **31,5 миң сомго**.

Сунуштама: Төмөнкүлөрдүн эсебинен жогорулатылган курулуш-куроо иштери тиешелүү бюджетке калыбына келтирилсин:

- подрядчы “Бек План Строй” ЖЧК тарабынан *дем берүүчү гранттын* каражаттарынын эсебинен “Ак-Терек айыл өкмөтүнүн Тогуз-Булак айылындагы маданият үйүнүн көрүүчүлөр залын капиталдык ремонттон өткөрүүдө” **101,5 миң сом**;

- подрядчы “Мух-Бол Асман” ЖЧК тарабынан *Тоң райондук өнүктүрүү фондунун* каражаттарынын эсебинен “Ак-Терек (мурдагы Көл-Төр) айыл өкмөтүнүн Көл-Төр айылындагы Кыр-Таш участкасында 3,5 км лоток менен сугат суусун тартып келүү жумуштарында” **31,5 миң сом**.

2.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 5-августундагы №451 «Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органынын типтүү түзүмүн жана штаттык санын бекитүү жөнүндө» токтомунун (күчүн жоготкон) жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 7-февралындагы №52 “Пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жүргүзүү мезгилинде Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органдарынын ишин уюштуруу жөнүндө” токтомунун талаптары сакталбастан, 2023-24-жылдары айыл өкмөтүнүн типтүү түзүмү жана штаттык санын бузуу менен, айыл өкмөтү тарабынан жалпы 24 штаттык бирдиктер киргизилип, жалпы суммасы **2049,2 миң сом** айлык акы эсептелинип, төлөнүп берилген (анын ичинде социалдык төлөмдөр 364,6 миң сом), анын ичинен: Ак-Терек айыл өкмөтүндө 2023-жылы

1056,9 миң сом; 2024-жылы 946,6 миң сом жана Көл-Төр айыл өкмөтүндө 2023-жылы 45,7 миң сом,. Жогоруда көрсөтүлгөн эмгек акы жана камсыздандыруу төлөмдөр Кыргыз Республикасынын Бюджеттик классификациясынын талаптарын бузуу менен 2215 “Башка тейлөө кызматтарын алууга” чыгымдар беренеси аркылуу төлөнүп берилген.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 7-февралындагы №52 “Пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жүргүзүү мезгилинде Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органдарынын ишин уюштуруу жөнүндө” токтомунун талаптары так сакталсын.

3.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын 2;3-беренелеринин жана Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жүргүзүү боюнча жобонун” талаптары сакталбастан, Ак-Терек айыл өкмөтүнүн балансына **46571,3 миң сом** өлчөмүндө негизги каражаттар кириштелген эмес, анын ичинде имараттар жана курулмалар (3111) – 38571,3 миң сом, бүтпөгөн имараттар (3114) – 8000,0 миң сом. Аудит учурунда тиешелүү бухгалтердик өткөрүүлөр жүргүзүлүп, айыл өкмөтүнүн балансына кириштелди.

4.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Ак-Терек айыл өкмөтүнүн баланстык баасы 171,5 миң сомду түзгөн 1 баш (бирка №KG 0004918642) Абердин Ангус тукумундагы 1,5 жашар бука эмфизематозный карбункул оорусу менен ооруп, өлүп калгандыгына байланыштуу, Беккари чуңкуруна жугушсуздандырылып көмүлгөн. Жеке ветеринардык дарыгердин маалымдамасы боюнча 2024-жылдын 18-июнунда малдын өлгөндүгү тууралуу акт түзүлгөн жана сүрөтү менен бирка номери сакталган. Жыйынтыгында, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча жобонун” талаптары сакталбастан, асыл тукум малды эсепке алуу үчүн ОС-№8 Формасы жүргүзүлгөн эмес, материалдык жооптуу адамга келишим менен бекитилип берилбеген.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча” жобосунун талаптары так сакталсын жана муниципалдык менчиктеги малдарды сактоо боюнча көзөмөл күчөтүлсүн.

5.Критерийлерди бузуулар аныкталды: “Ак-Эмгек-Тазалык” муниципалдык ишканасында жеке адамдардан (юрдикалык жактарды кошпогондо) таштандыларды чыгаруу кызматы үчүн 2742 кожолуктан 100 сомдон 1 айга эсептегенде 274,2 миң сом акча каражаты жыйналмак. Бирок, 2024-жылдын 9-сентябрынан тартып 48,7 миң сом акча каражатын чогулткан, б.а. киреше бөлүгүнүн бюджетке болжолдуу түшпөй калуусу 225,5 *миң сомду* түзгөн. Аудит учурунда жеке жактар менен таштанды чыгаруу боюнча түзүлгөн келишимдер көрсөтүлгөн жок.

Мындан тышкары, КР Өкмөтүнүн 2010-жылдын 7-октябрындагы №231 токтому менен бекитилген “Ишкердик субъекттеринин, коммерциялык эмес уюмдардын (бюджеттик мекемелерди албаганда) бухгалтердик эсебиндеги документтердин жүгүртүлүшү жөнүндө” Жобосунун талаптары сакталбастан, “Ак-Эмгек-Тазалык” муниципалдык ишканасында бухгалтердик эсеп толук жүргүзүлгөн эмес, топтомо эсепке алуу документтери (регистр) жана эмгек акысы эсептелинген ведомосттору түзүлгөн эмес.

Сунуштама: Киреше бөлүгүн жогорулатуу максатында ишкананын карамагындагы айыл өкмөтүндөгү ар бир кожолуктар, мекемелер жана ишканалар менен келишимдерди түзүү жана таштанды чыгаруу үчүн акыны чогултуу боюнча көзөмөл күчөтүлсүн, бухгалтердик эсеп КР Өкмөтүнүн 2010-жылдын 7-октябрындагы №231 токтому менен бекитилген “Ишкердик субъекттеринин, коммерциялык эмес уюмдардын

(бюджеттик мекемелерди албаганда) бухгалтердик эсебиндеги документтердин жүгүртүлүшү жөнүндө” Жобого ылайык жүргүзүлсүн жана милдеттерин так аткарган кызматкерлерге тиешелүү чаралар көрүлсүн.

6.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Ак-Терек айыл өкмөтүнүн маалыматына ылайык, 2023-жылга карата 7040 баш жылкы, 47365 баш кой, 1469 баш эчки, 12027 баш уй жана топоздор катталган. Жайытка толук малдарын чыгарбагандыктан (сатуу үчүн же башка жеке пайдалануу максатында), жалпы малдын санынан 25% кемитип эсептегенде жайыт акысынан 1070,3 миң сом өлчөмүндө киреше түшмөк, аныгында 820,3 миң сом акча каражаты чогулган, башкача айтканда, киреше бөлүгүнүн бюджетке болжолдуу түшпөй калуусу 270,0 миң сомду түзгөн.

Мындан тышкары, КР Өкмөтүнүн 2010-жылдын 7-октябрындагы №231 токтому менен бекитилген “Ишкердик субъекттеринин, коммерциялык эмес уюмдардын (бюджеттик мекемелерди албаганда) бухгалтердик эсебиндеги документтердин жүгүртүлүшү жөнүндө” Жобосунун талаптары сакталбастан, Жайыт пайдалануучулар бирикмесинде бухгалтердик эсеп толук жүргүзүлгөн эмес, б.а. финансылык отчет даярдалган эмес, топтомо эсепке алуу документтери (регистр) жана эмгек акысы эсептелинген ведомосттору түзүлгөн эмес.

Сунуштама: Киреше бөлүгүн жогорулатуу максатында жайыт акыны чогултуу боюнча көзөмөл күчөтүлсүн, бухгалтердик эсеп КР Өкмөтүнүн 2010-жылдын 7-октябрындагы №231 токтому менен бекитилген “Ишкердик субъекттеринин, коммерциялык эмес уюмдардын (бюджеттик мекемелерди албаганда) бухгалтердик эсебиндеги документтердин жүгүртүлүшү жөнүндө” Жобого ылайык жүргүзүлсүн жана милдеттерин так аткарган кызматкерлерге тиешелүү чаралар көрүлсүн.

Аудит маминспекторлор Н.Э. Айдаров, Н.М. Мурзабеков тарабынан жүргүзүлгөн.

Б. Мамбетов айыл өкмөтү

(мурдагы Б.Мамбетов, Төрт-Күл айыл өкмөттөрү)

(айыл өкмөтүнүн башчысы Р.Т. Кылжыров, каржы-экономикалык бөлүмүнүн башчысы М.К. Кубанычбекова)

Б.Мамбетов айыл өкмөтү боюнча 2023-жылга №2 форма “Мекеменин сметалык чыгымдарынын аткарылышы жөнүндө” отчеттун негизинде чыгымдар сметасы 15561,7 миң сомго бекитилип, 18800,5 миң сомго такталган, кассалык чыгашалар 18728,2 миң сомду, иш жүзүндөгү чыгашалар 18025,3 миң сомду түзгөн.

Төрт-Күл айыл өкмөтү боюнча 2023-жылга №2 форма “Мекеменин сметалык чыгымдарынын аткарылышы жөнүндө” отчеттун негизинде чыгымдар сметасы 11595,3 миң сомго бекитилип, 12248,2 миң сомго такталган, кассалык чыгашалар 11470,9 миң сомду, иш жүзүндөгү чыгашалар 10526,8 миң сомду түзгөн.

Кошулгандан кийин Б. Мамбетов айыл өкмөтү 2024-жылга №2 форма “Мекеменин сметалык чыгымдарынын аткарылышы жөнүндө” отчеттун негизинде чыгымдар сметасы 35993,6 миң сомго бекитилип, 45714,3 миң сомго такталган, кассалык чыгашалар 44484,2 миң сомду, иш жүзүндөгү чыгашалар 38517,9 миң сомду түзгөн.

1.Критерийлерди бузуулар аныкталды: 2021-жылдын 1-январынан тартып 2022-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата жүргүзүлгөн мурдагы аудиттин жыйынтыгы боюнча жазма буйруктун талаптары жарым-жартылай аткарылган, б.а. Бирдиктүү казыналык эсептен тышкары пайдаланылган 281,3 миң сом жана жайыт пайдалануучулар бирикмесинин бухгалтер-кассириинин эсебинен кассага кириштелген 93,9 миң сом эмгек акы бюджетке которулган эмес.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын мурдагы аудитинин жыйынтыгы боюнча жазма буйруктарынын толук көлөмдө аткарылышы камсыз кылынсын. Бирдиктүү казыналык эсептен тышкары пайдаланылган *281,3 миң сом* жана жайыт пайдалануучулар бирикмесинин бухгалтер-кассиринин эсебинен кассага кириштелген *93,9 миң сом* эмгек акы тиешелүү *бюджетке* которулсун. Тиешелүү кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

2.Критерийлерди бузуулар аныкталды: АРИС долбоорунан 5655,0 миң сом жана өздүк салым катары 849,5 миң сом Ысык-Көл өнүктүрүү фондусунан каржыланып, Төрт-Күл айылындагы кырдандын ичине ангар курулган. Бирок, 2024-жылы айыл өкмөтүнүн балансында негизги фондунун баасы **5655,0 миң сомго** жогорулатылган эмес. Аудит учурунда жалпы 5655,0 миң сомго бухгалтердик өткөрүүлөр жүргүзүлүп, айыл өкмөтүнүн негизги фондунун баланстык баасы жогорулатылды.

3.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Курулуш-куроо иштеринин көлөмдөрү жалпы суммасы **87,4 миң сомго** жогорулатылган. Анын ичинде *дем берүүчү гранттын* каражаттарынын эсебинен:

- подрядчы “Вертекс Ком” ЖЧК тарабынан “Б. Мамбетов айыл өкмөтүндө Туура-Суу айылындагы К.Тайлаков атындагы орто мектебин капиталдык ремонттон өткөрүүдө” **13,3 миң сомго** (аудиттен кийин 30.05.25-ж. №199 ТТ аркылуу калыбына келтирилди);

- подрядчы “ТАЖ-Чебер” ЖЧК тарабынан “Б. Мамбетов айыл өкмөтүндө Ак-Сай айылындагы Ж.Турусбеков атындагы орто мектебин ремонттон өткөрүүдө” **74,1 миң сомго** (аудиттен кийин 30.05.25-ж. №411600047 дүмүрчөгү аркылуу калыбына келтирилди).

4. Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 5-августундагы №451 “Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органынын типтүү түзүмүн жана штаттык санын бекитүү жөнүндө” токтомунун (күчүн жоготкон) жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 7-февралындагы №52 “Пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жүргүзүү мезгилинде Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органдарынын ишин уюштуруу жөнүндө” токтомунун талаптары сакталган эмес, айыл өкмөтүнүн тийиштүү түзүмү жана штаттык санын бузуу менен, айыл өкмөтү 2023-жылдын январь айынан 2024-жылдын март айына чейинки мезгил аралыгында “турак-жай, коммуналдык чарба” бөлүгү боюнча ашыкча штаттык бирдиктер менен эмгек келишимдери түзүлүп, жалпы суммасы **906,3 миң сом** айлык акы эсептелинип төлөнүп берилген (анын ичинде камсыздандыруу төлөмдөр 17,25 % - 133,3 миң сом).

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 7-февралындагы №52 “Пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жүргүзүү мезгилинде Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органдарынын ишин уюштуруу жөнүндө” токтомунун талаптары так сакталсын.

5. Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндөгү” Мыйзамынын 17-беренесинин 3-пунктунун 1-пунктчасында “баасын жана техникалык өзгөчө мүнөздөмөлөрүн сактоо менен, учурдагы контрактка кошумча макулдашууга кол коюу жолу менен жүргүзүлгөн сатып алуунун негизинде ошол эле берүүчү менен мурда түзүлгөн контракттын наркынын 10 пайызынан ашпаган товарларды кошумча сатып алууда, сатып алуучу уюм/Агент, эгерде контрактты аткаруунун жүрүшүндө бул товарларга рыноктогу баа төмөндөсө, берүүчү менен макулдашуу боюнча бааларды төмөндөтүү мүмкүнчүлүгү менен кошумча келишим түзүүгө укуктуу” деп көрсөтүлгөн талаптарын бузууга жол берилген. Б.а.Төрт-Күл айыл өкмөтү тарабынан 2023-жылы өткөрүлгөн конкурстун жыйынтыгы менен айыл өкмөтүнүн айылдарынын көчөлөрүнө материалдарды сатып алуу жана видеобайкоо орнотуу үчүн “Эво Трейд” ЖЧКсы менен 104,5 миң сомго 2023-жылдын 8-июнунда келишими түзүлгөн. Мындан тышкары, ошол эле күнү, “Эво Трейд” ЖЧКсы менен кошумча

келишими түзүлгөн. Б.а., жогоруда көрсөтүлгөн биринчи келишим боюнча аткарылган баардык жумуштар камтылган жана кошумча келишим түзүүнүн кажети жок болгондугуна карабастан, 35,5 миң сомго кошумча келишим негизсиз түзүлүп, акча каражаты толугу менен которулуп берилген.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндөгү” Мыйзамынын талаптары так сакталсын. Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндөгү” Мыйзамынын талаптары так сакталсын. Тиешелүү кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

6.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Болот Мамбетов айыл өкмөтүнүн айыл чарба жерлеринин мамлекеттик фондунун жерлеринин ижарачыларынан 2024-жылдын ичинде жалпы 30,0 миң сомго ижара акысы төлөнбөй калгандыгы аныкталды. Аудит учурунда жергиликтүү бюджетке калыбына келтирилди.

Аудит маминспекторлор Т.А. Анаркулов, Н.М. Мурзабеков тарабынан жүргүзүлгөн.

Көк-Мойнок айыл өкмөтү

(Балыкчы шаардык мэриясына кошулган)

(айыл өкмөтүнүн башчысынын м.а. Ж.А. Самудинова, каржы-экономикалык бөлүмүнүн башчысы Н.К. Сманова)

2023-жылга №2 форма “Мекеменин сметалык чыгымдарынын аткарылышы жөнүндө” отчеттун негизинде чыгымдар сметасы 33198,1 миң сомго бекитилип, 48286,6 миң сомго такталган, кассалык чыгашалар 30429,9 миң сомду, иш жүзүндөгү чыгашалар 15848,8 миң сомду түзгөн.

2024-жылга №2 форма “Мекеменин сметалык чыгымдарынын аткарылышы жөнүндө” отчеттун негизинде чыгымдар сметасы 33218,0 миң сомго бекитилип, 6446,1 миң сомго такталган, кассалык чыгашалар 6446,1 миң сомду, иш жүзүндөгү чыгашалар 5143,5 миң сомду түзгөн.

1.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Көк-Мойнок айыл өкмөтүндө мурдагы 2021-жылдын 1-январынан тартып 2022-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгы боюнча жазма буйруктун талаптары жарым-жартылай аткарылган, анын ичинен: айыл чарба жерлеринин мамлекеттик фондусунун жерлеринин ижарачыларынан 110,9 миң сом өндүрүлгөн эмес, жайыт пайдалануучулар бирикмесинин кызматкерлеринин эмгек акысынан жалпы 104,0 миң сомго киреше салыгы жана социалдык чегерүүлөр кармалган эмес, жогорулатылган курулуш-монтаждоо иштеринин көлөмү 35,6 миң сом өндүрүлгөн эмес, кызматтык автоунаага лимиттен ашык чыгышталган 33,0 миң сомдук күйүүчү майлары калыбына келтирилген эмес, конкурстан өткөн баалардан жогору алынган баалардын айырмасы 65,2 миң сом жооптуу кызматкерден өндүрүлгөн эмес, жалпы суммасы 933,2 миң сомдук айыл чарба техникалары калыбына келтирилген эмес.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын мурдагы аудитинин жыйынтыгы боюнча жазма буйруктарынын толук көлөмдө аткарылышы камсыз кылынсын. Анын ичинен: айыл чарба жерлеринин мамлекеттик фондусунун жерлеринин ижарачыларынан 110,9 миң сом өндүрүлгөн эмес, жайыт пайдалануучулар бирикмесинин кызматкерлеринин эмгек акысынан жалпы 104,0 миң сомго киреше салыгы жана социалдык чегерүүлөр, жогорулатылган курулуш-монтаждоо иштеринин көлөмү 35,6 миң сом, кызматтык автоунаага лимиттен ашык чыгышталган 33,0 миң сомдук күйүүчү майлары, конкурстан өткөн баалардан жогору алынган баалардын айырмасы 65,2 миң сом, жалпы суммасы 933,2 миң сомдук айыл чарба техникалары калыбына келтирилсин.

Тиешелүү кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

2.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 11-июлундагы №2-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча жобонун” талаптарын бузуу менен, 2023-жылдын декабрь айында жалпы суммасы 574,1 миң сомго түзүлгөн келишимге ылайык, “Еврохолдинг” ЖЧКнын эсебине алдын-ала **172,2 миң сом** которулган жана аудит учурунда жумуштар башталган эмес. Мындан тышкары, “Еврохолдинг” ЖЧКдан келишимдеги милдеттерин аткарбагандыгы үчүн келишимдин суммасынан 5% өлчөмүндө **28,7 миң сомго** айыптык санкция өндүрүлгөн эмес (Балыкчы шаардык мэриясы тарабынан укук коргоо органдарына берилген).

Сунуштама: Көк-Мойнок айыл өкмөтү тарабынан алдын-ала которулган **172,2 миң сом** акча каражаты жана келишимдеги милдеттерин аткарбагандыгы үчүн **28,7 миң сом** өлчөмүндөгү штрафтык санкция “Еврохолдинг” ЖЧКсынан өндүрүлсүн.

3. Критерийлерди бузуулар аныкталды: Көк-Мойнок айыл өкмөтү Жер ресурстары боюнча кызматынын Тоң филиалы менен 100,0 миң сомго 2023-жылдын 28-декабрында №162 келишими түзүлүп, 2023-жылдын 28-декабрында **100,0 миң сом** толугу менен Жер ресурстары боюнча кызматынын эсебине которулуп берилген. Келишимде көрсөтүлгөн жумуштар Көк-Мойнок айыл өкмөтү жоюлуп кеткендигине байланыштуу аткарылбай калган, финансылык отчеттордо которулган каражат дебитордук карыз катары чагылдырылган эмес.

Сунуштама: 2023-жылдын 28-декабрындагы №162 келишим аткарылбагандыгына байланыштуу, Жер ресурстары боюнча кызматынан **100,0 миң сом** акча каражаты Балыкчы шаарынын мэриясынын жергиликтүү бюджетине кайтарылсын.

4. Критерийлерди бузуулар аныкталды: Аудитке берилген маалыматка ылайык, 2023-жылга карата калктуу конуштардагы муниципалдык жерлерди ижарага берүү боюнча түзүлгөн келишимдер боюнча 2023-жылы 20 (жыйырма) ижарачыдан жалпы **3073,0 миң сом** акча каражаты эсептелинбей калган, ижара акысын өндүрүү боюнча иш-чаралар жүргүзүлгөн эмес, о.э. түшпөй калган ижара акы кийинки отчеттук мезгилдерде жергиликтүү бюджеттин киреше бөлүгүнө дагы кошулган эмес.

Сунуштама: Көк-Мойнок айыл өкмөтүнүн калктуу конуштардагы муниципалдык жерлерди ижарага берүүдөн 2023-жыл үчүн **3073,0 миң сом** өлчөмүндө ижара акысы Балыкчы шаарынын 2025-жылга карата бюджетин тактоо учурунда киреше бөлүгүнө кошулсун жана өндүрүлсүн.

5.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын “Жайыттар жөнүндө” Мыйзамынын талаптары сакталбастан, Көк-Мойнок айыл өкмөтүнүн жайыт пайдалануучулар бирикмеси тарабынан 2023-жылдын аягына карата **327,0 миң сомго** жайыт акысы боюнча жыйымдар эсептелинбей калган жана жайыт акысын өндүрүү боюнча кийинки отчеттук мезгилдерде иш-чаралар жүргүзүлгөн эмес, түшпөй калган жайыт акысы кийинки отчеттук мезгилдерге каржылык планды түзүүдө дагы эске алынган эмес.

Сунуштама: Көк-Мойнок айыл өкмөтүнүн жайытын пайдалануу үчүн эсептелген **327,0 миң сом** жайыт акысы үчүн жыйымдар Балыкчы шаарынын 2025-жылга карата бюджетин тактоо учурунда киреше бөлүгүнө кошулсун жана өндүрүлсүн.

6.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын Салык кодексинин жана Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик социалдык камсыздандыруу боюнча камсыздандыруу төгүмдөрүнүн тарифтери” жөнүндө Мыйзамынын талаптары сакталбастан, 2023-жылы Көк-Мойнок айыл өкмөтүнүн жайыт пайдалануучулар бирикмеси тарабынан **10,8 миң сомго** киреше салыгы жана **35,6 миң сомго** камсыздандыруу төгүмдөрү эсептелинген эмес.

Сунуштама: Көк-Мойнок айыл өкмөтүнүн жайыт пайдалануучулар бирикмесинин жооптуу кызматкерлеринин эсебинен **10,8 миң сом** киреше салыгы жана **35,6 миң сом** камсыздандыруу төгүмдөрү өндүрүлсүн жана тиешелүү бюджетке которулсун.

7.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Подрядчы “Гарант Строй-Кейджи” ЖЧКсы тарабынан (жергиликтүү бюджеттин эсебинен) “Көк-Мойнок айыл өкмөтүндөгү кичи футбол аянтчаларын оңдоо жумуштарында” аткарылган иштердин көлөмү **31,7 мин сомго** жогорулатылган жана *600,3 миң сом* ашык которулган. Аудиттен кийин 2025-жылдын 25-майындагы №141 ТТ аркылуу калыбына келтирилди (ашык которулган 600,3 миң сомдун ичинен 503,3 миң сомго калыбына келтирилди).

8.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 5-августундагы №451 “Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органынын типтүү түзүмүн жана штаттык санын бекитүү жөнүндө” токтомунун (күчүн жоготкон) жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 7-февралындагы №52 “Пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жүргүзүү мезгилинде Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органдарынын ишин уюштуруу жөнүндө” токтомунун талаптарын бузууга жол берилген, айыл өкмөтүнүн тийиштүү түзүмү жана штаттык санын бузуу менен, айыл өкмөтү тарабынан штаттык тизмеден ашыкча 7 (жети) бирдик киргизилип, аудит камтыган мезгил аралыгында жалпы суммасы **969,4 миң сомго** (анын ичинде камсыздандыруу төлөмдөр 17,25%-119,9 миң сом) айлык акы төлөнгөн, тактап айтканда, 2023-жылы 825,7 миң сом; 2024-жылы 143,7 миң сом. Жогоруда көрсөтүлгөн эмгек акы жана камсыздандыруу төлөмдөр Кыргыз Республикасынын Бюджеттик классификациясынын талаптарын бузуу менен 2215 “Башка тейлөө кызматтарын алууга” чыгымдар беренеси аркылуу төлөнүп берилген.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 7-февралындагы №52 “Пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жүргүзүү мезгилинде Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органдарынын ишин уюштуруу жөнүндө” токтомунун жана Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 27-сентябрындагы №5-б буйругу менен бекитилген Кыргыз Республикасынын Бюджеттик классификациясынын талаптары так сакталсын.

9.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 21-ноябрындагы №8-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдарынын финансылык отчеттуулугун даярдоо боюнча жобонун” талаптары сакталбастан, Көк-Мойнок айыл өкмөтү 9973,0 миң сомго курулуш иштери боюнча дебитордук карыздарды 3114 “Курулушу бүтө элек имараттар жана курулмалар” топчосуна көрсөтүлгөндүгү аныкталды, б.а. курулуш компанияларына 9973,0 миң сомго которгон каражаты боюнча 2024-жылдын 1-апрелине карата жумуштар бүтө элек болчу, анын ичинде “Гарант Строй Кейджи” ЖЧК – 8913,9 миң сомго, “Гидротриастрой” ЖЧК – 767,2 миң сомго, “Бекнур Курулуш” ЖЧК- 251,9 миң сомго, “Промарт Сервис” ЖЧК – 40,0 миң сомго. Жыйынтыгында, Көк-Мойнок айыл өкмөтүнүн жоюу балансында 9973,0 миң сомго дебитордук карыз чагылдырылган эмес. АТРден кийин “Гидротриастрой” ЖЧКсы *767,2 мин сомго* жана “Бекнур Курулуш” ЖЧКсы *251,9 мин сомго* жумуштарды 2024-жыл ичинде толук бүткөрүшкөн, “Гарант Строй Кейджи” ЖЧКсы тарабынан 2025-жылдын март айында 8413,6 миң сомго кана “Футбол аянтчасын оңдоп түзөө боюнча” АИА тапшырылгандыктан, жыйынтыгында **600,3 миң сомго** негизсиз ашык которулганы аныкталды (аудиттен кийин 2025-жылдын 29-майындагы №140 ТТ аркылуу 503,3 миң сомго калыбына келтирилгендиги эске алынсын) жана “Промарт Сервис” ЖЧК *40,0 миң сомго* жумуштар (2025-жылдын 1-июнуна чейин жумуштарды бүткөрүү тууралуу кепилдик кат жиберген) аткарыла элек. Жыйынтыгында, жалпы **8953,9 миң сомго** дебитордук карыздар эсепте чагылдырылган эмес.

Аудит учурунда Балыкчы шаардык муниципалдык менчик башкармалыгы тарабынан тиешелүү бухгалтердик өткөрүүлөр жүргүзүлүп, 3114 “Курулушу бүтө элек имараттар жана курулмалар” топчосунан *8953,9 миң сом* дебитордук карыз катары

(8953,9-600,3=8353,6) жана 2024-жылы 1019,1 миң сомго бүткөрүлгөн иштер 3111 “Курулуштар жана имараттар” топчосу боюнча баланска кабыл алынды.

Сунуштама: Аудиттин жүрүшүндө 8953,9 миң сомго дебитордук карыздар эсепке алынгандыгы жана 1019,1 миң сомго 3111 “Курулуштар жана имараттар” наркы көбөйтүлгөндүгү эске алынсын. Подрядчы “Гарант Строй Кейджи” ЖЧКсынан 97,0 миң сом жергиликтүү бюджетке кайтарылсын (аудиттен кийин 2025-жылдын 29-майындагы №140 ТТ аркылуу 503,3 миң сомду калыбына келтирилгендиги эске алынсын).

Подрядчы “Промарт Сервис” ЖЧКсынан бүтө элек жумуштарын аягына чыгартуу боюнча тиешелүү чаралар көрүлсүн.

10. Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 21-ноябрындагы №8-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдарынын финансылык отчеттуулугун даярдоо боюнча жобонун” талаптары сакталбастан, 217,7 миң сомго кредитордук карыз бухгалтердик баланста негизсиз көрсөтүлгөн, анын ичинде: “СиБкейджи” ЖЧК 27,9 миң сом жана “Куддус” ЖЧК 189,8 миң сом.

Аудит учурунда Балыкчы шаарынын Муниципалдык менчик башкармалыгы тарабынан тиешелүү бухгалтердик өткөрүүлөр жүргүзүлүп, негизсиз көрсөтүлгөн 217,7 миң сомго кредитордук карыздар баланстан алынды.

11. Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2007-жылдын 22-июнундагы №243 токтому менен бекитилген “Айыл чарба жерлеринин мамлекеттик фондунун жерлерин ижарага берүү шарттары жана тартиби тууралуу Типтүү жобонун” талаптары аткарылбастан, Көк-Мойнок айыл өкмөтүнүн 359,5 га пайдаланылбай жаткан айыл чарба жерлери боюнча тиешелүү органдардын катышуусундагы комиссия тарабынан ырастоочу актылар түзүлгөн эмес жана 2023-жылга карата Келечек планы иштелип чыккан эмес, 2023-жылы аукционго катышуучулардын документтерин каттоочу журнал жүргүзүлгөн эмес.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2007-жылдын 22-июнундагы №243 токтому менен жактырылган “Айыл чарба жерлеринин мамлекеттик фондунун жерлерин ижарага берүү шарттары жана тартиби тууралуу Типтүү жобонун” талаптары так сакталсын.

12. Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын 7 жана 10-беренелеринин талаптары сакталбастан, Көк-Мойнок айыл өкмөтүнүн жайыт пайдалануучулар бирикмесинде жана “Көк-Мойнок МТС” муниципалдык ишканасында аудит жүргүзүлгөн мезгилдерге финансылык отчет даярдалган эмес.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын «Бухгалтердик эсеп жөнүндө» Мыйзамынын талаптары так сакталсын.

Аудит маминспекторлор А.С. Жолоочиев, Н.М. Мурзабеков тарабынан жүргүзүлгөн.

Күн-Чыгыш айыл өкмөтү

(мурдагы Күн-Чыгыш, Кажы-Сай, Тоң айыл өкмөттөрү)

(айыл өкмөтүнүн башчысы Т. Рыспай уулу, каржы-экономикалык бөлүмүнүн башчысы С. Ө. Борбодоев)

Күн-Чыгыш айыл өкмөтү боюнча 2023-жылга №2 форма “Мекеменин сметалык чыгымдарынын аткарылышы жөнүндө” отчеттун негизинде чыгымдар сметасы 45609,0 миң сомго бекитилип, такталган сумма 74096,4 миң сомду түзүп, кассалык чыгашалар 61486,8 миң сомду, иш жүзүндөгү чыгашалар 43904,6 миң сомду түзгөн.

Кажы-Сай айыл өкмөтү боюнча 2023-жылга №2 форма “Мекеменин сметалык чыгымдарынын аткарылышы жөнүндө” отчеттун негизинде чыгымдар сметасы 7638,4

миң сомго бекитилип, такталган сумма 14732,6 миң сомду түзүп, кассалык чыгашалар 13807,2 миң сомду, иш жүзүндөгү чыгашалар 13825,5 миң сомду түзгөн.

Тоң айыл өкмөтү боюнча 2023-жылга №2 форма “Мекеменин сметалык чыгымдарынын аткарылышы жөнүндө” отчеттун негизинде чыгымдар сметасы 12274,7 миң сомго бекитилип, такталган сумма 19738,0 миң сомду түзүп, кассалык чыгашалар 17490,3 миң сомду, иш жүзүндөгү чыгашалар 14601,0 миң сомду түзгөн.

Кошулгандан кийин Күн-Чыгыш айыл өкмөтү боюнча 2024-жылга №2 форма “Мекеменин сметалык чыгымдарынын аткарылышы жөнүндө” отчеттун негизинде чыгымдар сметасы 73382,8 миң сомго бекитилип, 121381,7 миң сомго такталган, кассалык чыгашалар 94063,1 миң сомду, иш жүзүндөгү чыгашалар 62984,7 миң сомду түзгөн.

1.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Күн-Чыгыш айыл өкмөтүндө мурдагы 2021-жылдын 1-январынан 2022-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгы боюнча (Кажы-Сай айыл өкмөтү) жазма буйруктун талаптары жарым-жартылай аткарылган, анын ичинен: тастыктоочу иш кагаздары жок чыгышталган жалпы суммасы 55,5 миң сомго тиешелүү иш кагаздарын толуктоо жолу менен, айыл өкмөтү менен макулдашылбастан таратылган 4,1 миң сомду түзгөн 3 кап ун тастыктоочу иш кагаздарын толуктоо жолу менен, конкурстан өткөн баалардан жогору алынган 45,0 миң сомду түзгөн курулуш материалдарынын баасынын айырмасы калыбына келтирилген эмес.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын мурдагы аудитинин жыйынтыгы боюнча жазма буйруктун толук көлөмдө аткарылышы камсыз кылынсын. Анын ичинен: Кажы-Сай айыл өкмөтүндөгү тастыктоочу иш кагаздары жок чыгышталган жалпы суммасы 55,5 миң сомго тиешелүү иш кагаздарын толуктоо жолу менен калыбына келтирилсин, айыл өкмөтү менен макулдашылбастан таратылган 4,1 миң сомду түзгөн 3 кап ун тастыктоочу иш кагаздарын толуктоо жолу менен, конкурстан өткөн баалардан жогору алынган 45,0 миң сомду түзгөн курулуш материалдарынын баасынын айырмасы калыбына келтирилсин.

Тиешелүү кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

2.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Курулуш-куроо иштеринин көлөмдөрү жалпы суммасы **1156,2 миң сомго** жогорулатылган. Анын ичинде:

- дем берүүчү гранттын каражаттарынын эсебинен:
- подрядчы “Вертекс Ком” ЖЧК тарабынан “Күн-Чыгыш айыл өкмөтүнүн Тоң айылындагы Акматов көчөсүн капиталдык ремонттон өткөрүүдө” **18,5 миң сомго**;
- подрядчы “Нур Бийик” ЖЧК тарабынан “Күн-Чыгыш айыл өкмөтүнүн, Бөкөнбаев айылындагы Ж.Алтымышбаев атындагы орто мектебинин 1-2-кабатынын класстарын оңдоо жумуштарында” **173,0 миң сомго**;
- подрядчы “Ордо Стил” ЖЧК тарабынан “Күн-Чыгыш айыл өкмөтүнүн, Бөкөнбаев айылындагы №1 бала бакчасынын көрктөндүрүү жумуштарында” **23,4 миң сомго**;
- подрядчы “ТАЖ-Чебер” ЖЧК тарабынан “Кажы-Сай айылындагы А.С.Пушкин мектебинин сыртын жылуулоо жумуштарында” **631,5 миң сомго** жана Кажы-Сай айылындагы №4 бала бакчасынын сыртын жылуулоо жумуштарында” **28,8 миң сомго**;
- подрядчы “Эрбол Строй” ЖЧК тарабынан “Күн-Чыгыш айыл өкмөтүнүн Тоң айылындагы клубун капиталдык оңдоо жумуштарында” **27,2 миң сомго** (15.05.25-жылдын №4486 дүмүрчөгү аркылуу калыбына келтирилген);
- Тоң райондук өнүктүрүү фондунун каражаттарынын эсебинен:
- подрядчы “Ордо Стил” ЖЧК тарабынан “Күн-Чыгыш айыл өкмөтүнүн Бөкөнбаев айылында стадион куруу жумуштарында” **151,1 миң сомго**;

-подрядчы “О.Кыдырмышов” ЖИ тарабынан Күн-Чыгыш айыл өкмөтүнүн Кажы-Сай айылындагы “НУР” бала бакчасынын көрктөндүрүү жана оңдоо жумуштарында” **5,7 миң сомго;**

- *жергиликтүү бюджеттин каражаттарынын эсебинен:*

- подрядчы “Жанара Кут” ЖЧК тарабынан “Күн Чыгыш айыл өкмөтүндө Бөкөнбаев айылындагы мектебинин ажатканасын оңдоо жумуштарында” **9,4 миң сомго** жана “Арчалы айылында купка-ванна куруу жумуштарында” **63,4 миң сомго;**

-подрядчы “О.Кыдырмышов” ЖИ тарабынан Күн-Чыгыш айыл өкмөтүнүн Бөкөнбаев айылындагы балдар борборунун оңдоо жумуштарында” **4,8 миң сомго;**

-подрядчы “Нур Бийик” ЖЧК тарабынан “Күн-Чыгыш (*Кажы-Сай*) айыл өкмөтүнүн Кажы-Сай айылындагы “Нур” бала бакчасынын чатырын оңдоо жумуштарында” **9,3 миң сомго;**

- подрядчы “Вертекс Ком” ЖЧКсы тарабынан “Бөкөнбаев айылындагы паркынын аллеясын капиталдык оңдоо жумуштарында” **10,1 миң сомго.**

Сунуштама: Төмөнкүлөрдүн эсебинен жогорулатылган курулуш-куроо иштери тиешелүү бюджетке калыбына келтирилсин:

- *дем берүүчү гранттын каражаттарынын эсебинен:*

- подрядчы “Вертекс Ком” ЖЧК тарабынан “Күн-Чыгыш айыл өкмөтүнүн Тоң айылындагы Акматов көчөсүн капиталдык ремонттон өткөрүүдө” **18,5 миң сом;**

- подрядчы “Нур Бийик” ЖЧК тарабынан “Күн-Чыгыш айыл өкмөтүнүн, Бөкөнбаев айылындагы Ж.Алтымышбаев атындагы орто мектебинин 1-2-кабатынын класстарын оңдоо жумуштарында” **173,0 миң сом;**

-подрядчы “Ордо стиль” ЖЧК тарабынан “Күн-Чыгыш айыл өкмөтүнүн, Бөкөнбаев айылындагы №1 бала бакчасынын көрктөндүрүү жумуштарында” **23,4 миң сом;**

- подрядчы “ТАЖ-Чебер” ЖЧК тарабынан “Кажы-Сай айылындагы А.С.Пушкин мектебинин сыртын жылуулоо жумуштарында” **631,5 миң сом** жана Кажы-Сай айылындагы №4 бала бакчасынын сыртын жылуулоо жумуштарында” **28,8 миң сом;**

-*Тоң райондук өнүктүрүү фондунун каражаттарынын эсебинен:*

-подрядчы “Ордо Стиль” ЖЧК тарабынан “Күн-Чыгыш айыл өкмөтүнүн Бөкөнбаев айылында стадион куруу жумуштарында” **151,1 миң сом;**

-подрядчы “О.Кыдырмышов” ЖИ тарабынан Күн-Чыгыш айыл өкмөтүнүн Кажы-Сай айылындагы “НУР” бала бакчасынын көрктөндүрүү жана оңдоо жумуштарында” **5,7 миң сом.**

- *жергиликтүү бюджеттин каражаттарынын эсебинен:*

- подрядчы “Жанара Кут” ЖЧК тарабынан “Күн Чыгыш айыл өкмөтүндө Бөкөнбаев айылындагы мектебинин ажатканасын оңдоо жумуштарында” **9,4 миң сом** жана “Арчалы айылында купка-ванна куруу жумуштарында” **63,4 миң сом;**

- подрядчы “О.Кыдырмышов” ЖИ тарабынан Күн-Чыгыш айыл өкмөтүнүн Бөкөнбаев айылындагы балдар борборунун оңдоо жумуштарында” **4,8 миң сом;**

- подрядчы “Нур Бийик” ЖЧК тарабынан “Күн-Чыгыш (*Кажы-Сай*) айыл өкмөтүнүн Кажы-Сай айылындагы “Нур” бала бакчасынын чатырын оңдоо жумуштарында” **9,3 миң сом;**

- подрядчы “Вертекс Ком” ЖЧКсы тарабынан “Бөкөнбаев айылындагы паркынын аллеясын капиталдык оңдоо жумуштарында” **10,1 миң сом.**

3.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Тоң айыл өкмөтүнүн ФЭБ башчысы С.Ө.Борбодоевке 2023-жылы июнь айында **27,0 миң сом** эмгек акы эсептелинбестен негизсиз которулган, кийинки айларда дагы кармалган эмес. Аудит учурунда 2025-жылдын 2-апрелиндеги №472100034 дүмүрчөгү аркылуу 27,0 миң сом калыбына келтирилди.

4.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 5-августундагы №451 “Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органынын типтүү түзүмүн жана штаттык санын бекитүү

жөнүндө” жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 7-февралындагы №52 “Пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жүргүзүү мезгилинде Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органдарынын ишин уюштуруу жөнүндө” токтомдору менен бекитилген Айыл өкмөтүнүн тийиштүү түзүмү жана штаттык санын бузуу менен, айыл өкмөтү тарабынан штаттык тизмеден ашыкча 26 бирдик киргизилип (үч айыл өкмөттө), аудит камтыган мезгил аралыгында жалпы суммасы **5349,5 миң сомго** (анын ичинде камсыздандыруу төлөмдөрү 17,25% - 704,1 миң сом) айлык акы төлөнгөн, б.а. 2023-жылы 4595,5 миң сом, 2024-жылы 754,0 миң сом. О.э. жогоруда көрсөтүлгөн эмгек акы жана камсыздандыруу төлөмдөрү Кыргыз Республикасынын Бюджеттик классификациясынын талаптарын бузуу менен 2215 “Башка тейлөө кызматтарын алууга” чыгымдар беренеси аркылуу төлөнүп берилген.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 7-февралындагы №52 “Пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жүргүзүү мезгилинде Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органдарынын ишин уюштуруу жөнүндө” токтомунун жана Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 27-сентябрындагы №5-б буйругу менен бекитилген Кыргыз Республикасынын Бюджеттик классификациясынын талаптары так сакталсын.

5.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексинин жана Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик жарандык кызмат жана муниципалдык кызмат жөнүндө” Мыйзамынын 21-беренесинин талаптары аткарылбастан, 2023-жылдын ичинде Күн-Чыгыш айыл өкмөтүнүн башчысынын милдетин убактылуу аткаргандыгы үчүн Б.К.Шыгаевага кошумча акы кызматтык маянага эсептелинбестен, бир айлык эмгек акынын көлөмүнүн 50% өлчөмүндө негизсиз эсептелип, жыйынтыгында **45,7 миң сомго** ашык кошумча акы төлөнүп берилген (анын ичинен камсыздандыруу төлөмдөрү 6,7 миң сом).

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексинин жана Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик жарандык кызмат жана муниципалдык кызмат жөнүндө” Мыйзамынын талаптары так сакталсын.

6.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Жергиликтүү бюджеттин эсебинен айыл өкмөт тарабынан айыл өкмөтүнүн астындагы “Төлгө” муниципалдык ишканасынын лизингин жабуу максатында жалпы 2023-жылы 545,0 миң сом төлөнүп берилген. Муниципалдык ишканасынын ишмердүүлүгүнүн натыйжасыздыгынан жергиликтүү бюджеттен лизингди тындыруу үчүн берилген **545,0 миң сом** акча каражаты сарамжалсыз пайдаланылган.

Сунуштама: Жергиликтүү бюджеттин акча каражаттарын сарамжалсыз пайдаланууга жол берилбесин.

7. Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын 2;3-беренелеринин жана Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча жобонун” талаптары сакталбастан, Күн-Чыгыш айыл өкмөтүнүн балансына **18645,1 миң сом** өлчөмүндө негизги каражаттар жана товардык-материалдык баалуулуктар кириштелген эмес (анын ичинен: имараттар жана курулмалар (3111) – 7596,5 миң сом, машиналар жана жабдуулар (3112) – 5369,7 миң сом, башка негизги каражаттар (3113) – 5524,1 миң сом жана аз баалуу жана тез эскирүүчү предметтер (31225) – 154,8 миң сом). Анын ичинде:

-2023-жылдын 18-октябрында Ысык-Көл облустук өнүктүрүү фондунун каржылоосу менен Күн-Чыгыш айыл өкмөтүнө 5994,6 миң сомго 105 баш топоз өткөрүлүп берилген, аудит учурунда берилген маалымат боюнча жалпы баасы **5652,1 миң**

сомду түзгөн 99 баш топоз келип түшкөн, бирок, айыл өкмөттүн балансына кириштелген эмес. *Белгилей кетсек*, Ысык-Көл облустук өнүктүрүү фондунун каржылоосу менен сатылып алынган топоздордун ичинен *342,5 миң сомго* 6 баш топоздун жетишпестиги КР Ички иштер министрлиги тарабынан аныкталган. Күн-Чыгыш айыл өкмөтүнүн ФЭБ башчысы С.Борбодоевдин түшүнүк каты боюнча, айыл өкмөт башчысы Т. Рыспай уулуна жана С.Борбодоевке, Күн-Чыгыш айыл өкмөтүнүн мурунку жооптуу кызматкерлери топоздорду өткөрүп берген эмес жана баланска кириштелген эмес, тергөө иштери жүрүп жатат;

- 2023-жылдын 3-ноябрында АРИС долбоору тарабынан 3567,0 миң сомго жана Ысык-Көл облустук өнүктүрүү фонду тарабынан 1372,0 миң сомго каржылоо жүргүзүлүп, Кажы-Сай айыл өкмөтүнө *4939,0 миң сомго* таштанды ташуучу атайын техника берилген, айыл өкмөт аталган негизги каражаттарды баланска кириштеген эмес;

- 2023-жылдын 30-октябрында АРИС долбоорунун алкагында “Вертекс Ком” ЖЧКсы тарабынан Тоң айылындагы бала-бакчада *723,8 миң сомго* капиталдык ремонт иштери жүргүзүлгөн, бирок, Тоң айыл өкмөтү тарабынан капитализация жүргүзүлгөн эмес;

- 2023-жылдын 11-ноябрында АРИС долбоорунун алкагында “Роялмед” ЖЧКсы аркылуу Тоң айыл өкмөтүнүн Кажы-Саз айылындагы ФАПка *397,5 миң сомго* берилген товардык-материалдык баалуулуктар баланска кириштелген эмес, анын ичинде негизги каражаттар 302,7 миң сом жана аз баалуу жана тез эскирүүчү предметтер 94,8 миң сом;

- 2024-жылдын 1-октябрында АРИС долбоорунун каржылоосу менен *6872,7 миң сомго* Арчалы айылына курулган ФАП баланска кириштелген эмес;

- 2024-жылдын август айында *60,0 миң сомго* 2215 беренеси аркылуу сатып алынган суу буйлары түз чыгымдарга эсептелген жана баланска аз баалуу жана тез эскирүүчү предметтер катары кириштелген эмес.

Аудит учурунда тиешелүү бухгалтердик өткөрүүлөр жүргүзүлүп, жалпы суммасы *18645,1 миң сомго* негизги каражаттар жана товардык-материалдык баалуулуктар айыл өкмөттүн балансына кириштелди.

8.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 11-июлундагы №2-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча” жобонун жана Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 27-сентябрындагы №5-б буйругу менен бекитилген Кыргыз Республикасынын Бюджеттик классификациясынын талаптары сакталбастан:

-Кажы-Сай айыл өкмөтүндө 2215 “Башка тейлөө кызматтарын алууга” чыгымдар беренеси аркылуу 2023-жылы ЖИ Талантбек уулу Урматтан **512,6 миң сомго** курулуш материалдарын жана спорттук инвентарларды сатып алып, жыйынтыгында, 300,6 миң сомго жүргүзүлгөн курулуштарды, 162,0 миң сомго курулуш материалдары жана 50,0 миң сомго аз баалуу жана тез эскирүүчү предметтер баланска кириштелген эмес. Курулуш материалдарынын 162,0 миң сомго калдыгы 2024-жылдын 1-апрелинде Кажы-Сай айыл өкмөтүнөн Күн-Чыгыш айыл өкмөтүнө өткөрүлүп берилген. Аудит учурунда негизги каражаттар жана товардык-материалдык баалуулуктар айыл өкмөттүн балансына кириштелди;

-Күн-Чыгыш айыл өкмөтүндө “Учурдагы чарбалык максаттар үчүн буюмдарды жана материалдарды алуу” 2222 беренеси аркылуу жалпы **690,0 миң сомго** кымбат баалуу негизги каражаттар алынып (трансформатор курулмасы 580,0 миң сом, жылуулук насостору 110,0 миң сом), аз баалуу жана тез эскирүүчү каражаттар катары кириштелип калган, о.э. Тоң райондук өнүктүрүү фондусунан алынган курулуш материалдарынын негизинде **1029,9 миң сомго** жүргүзүлгөн курулуш иштери негизги каражаттардын наркына кошулган эмес.

Аудит учурунда жалпы 1719,9 миң сомго тиешелүү бухгалтердик өткөрүүлөр жүргүзүлүп, эсепте негизги каражаттардын баасы жогорулатылды.

9.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кажы-Сай айыл өкмөтү тарабынан 2023-жылы **802,7 миң сомго** «Нур» бала бакчасынын чатыры алмашылып, 2221 “мүлктү учурдагы ондоого кеткен чыгымдар” беренеси боюнча чыгышталган. Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 11-июлундагы №2-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча” жобонун талаптарын бузуу менен ылайык, 802,7 миң сомго жүргүзүлгөн капиталдык ондоп-түзөө иштери негизги каражаттардын наркына кошулган эмес. Аудит учурунда негизги каражаттардын наркын жогорулатуу үчүн бухгалтердик маалымат түзүлдү.

10.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 21-ноябрындагы №8-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдарынын финансылык отчеттуулугун даярдоо боюнча жобонун” талаптары сакталбастан, **5967,7 миң сомдук** дебитордук карыздар жылдык отчетто чагылдырылган эмес, анын ичинде ЖИ К.Тиленбаева 200,0 миң сом (Кажы-Сай айыл өкмөтү 2023-жылдын балансында чагылдырган эмес), Шаар куруу жана архитектура мамлекеттик долбоорлоо институту 2209,3 миң сом, “Жанара Кут” ЖЧКсы 131,4 миң сом, «Вертекс Ком» ЖЧКсы 3427,0 миң сом. О.э. Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” жобонун талаптары сакталбастан, Күн-Чыгыш айыл өкмөтү 2024-жылдын 31-декабрында ЛЭД экрандарды орнотууга “Вертекс Ком” ЖЧКсына келишимдин суммасынан 100% өлчөмүндө же 3427,0 миң сом которулуп берилген.

Аудит учурунда Күн-Чыгыш айыл өкмөтү тарабынан тиешелүү бухгалтердик өткөрүүлөр жүргүзүлүп, *5967,7 миң сомго* дебитордук карыз баланса кабыл алынды

11. Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 21-ноябрындагы №8-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдарынын финансылык отчеттуулугун даярдоо боюнча жобонун” талаптарын сактабастан, (ЖИ “Кыдырмышовго 100,0 миң сом, “Мерадел” ЖЧКсына 29,2 миң сом, эмгек акылары боюнча 12,7 миң сом) жалпы **141,9 миң сомго** кредитордук карыз бухгалтердик баланста негизсиз көрсөтүлгөн.

Аудит учурунда тиешелүү бухгалтердик өткөрүү жүргүзүлүп, негизсиз көрсөтүлгөн 141,9 миң сомго кредитордук карыздар баланстан азайтылды.

12. Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндөгү” Мыйзамынын 17-беренесинин жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2023-жылдын 19-сентябрындагы №489 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик сатып алуулар жол-жоболорун жүргүзүү Тартибинин” талаптарын бузуу менен, аудит камтыган мезгил аралыгында бир булактан сатып алуу ыкмасына ылайык, конкурс өткөрүлбөстөн *4321,8 миң сомго* келишим түзүлүп сатып алуулар жүргүзүлгөн, анын ичинде: 2023-жылы Тоң айыл өкмөтү 2434,3 миң сомго, Кажы-Сай айыл өкмөтү 724,5 миң сомго жана 2024-жылы Күн-Чыгыш айыл өкмөтү 1163,0 миң сомго.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндөгү” Мыйзамынын жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2023-жылдын 19-сентябрындагы №489 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик сатып алуулар жол-жоболорун жүргүзүү Тартибинин” талаптарын бузууга жол берилбесин.

13. Критерийлерди бузуулар аныкталды: Күн-Чыгыш айыл өкмөтү өткөрүлгөн конкурстун жыйынтыгы менен 2023-жылдын 26-майында Нива-Эффект СК үлгүсүндөгү комбайндын ордуна келишимдин техникалык спецификацияларына шайкеш келбеген 2009-жылы чыккан Енисей 1200 үлгүсүндөгү комбайнды “Тоң Манжылы Сервис” ЖЧКсынан 2299,0 миң сомго негизсиз кабыл алынган, 2023-жылдын сентябрь айында же 4 ай гана пайдалангандан кийин мотору бузулуп, колдонулбай келет.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндөгү” Мыйзамынын талаптарын бузууга жол берилбесин жана негизги каражаттарды кабыл алуу боюнча көзөмөл күчөтүлсүн, Енисей 1200 үлгүсүндөгү комбайн күнөөлүү жактардын эсебинен оңдоо иштери жүргүзүлсүн.

14.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2017-жылдын 23-июнундагы №407 токтому менен бекитилген “Транспорт каражаттарын, түзүлүштөрдү жана жабдууларды, о.э. аларга карата менчик укуктарын мамлекеттик каттоо, кайра каттоо эрежелеринин” талаптары аткарылбастан, баасы 5099,0 миң сомду түзгөн фронталдык жүктөгүч 21 айдан ашык убакыттан бери мамлекеттик каттоодон өтпөстөн эксплуатацияланып келүүдө.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2017-жылдын 23-июнундагы №407 токтому менен бекитилген “Транспорт каражаттарын, түзүлүштөрдү жана жабдууларды, ошондой эле аларга карата менчик укуктарын мамлекеттик каттоо, кайра каттоо эрежелерине” ылайык, 2023-жылы сатып алынган фронталдык жүктөгүч мамлекеттик каттоодон өткөрүлсүн, мамлекеттик каттоодон өткөнгө чейин аталган атайын транспорттук каражаттарды эксплуатациялоого тыюу салынсын.

15.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Аудит камтыган мезгил аралыгында Бөкөнбаев, Тоң жана Кажы-Сай айылдарындагы 4 бала-бакчанын кызматкерлерине жалпы 462,5 миң сомго азык-түлүктөр чыгымдалып, кызматкерлер тарабынан тамак-аш үчүн 408,5 миң сом төлөнгөн же 54,0 миң сомго акча каражаты аз келип түшкөн, б.а. Бөкөнбаев айылындагы №2 бала бакчасынын кызматкерлери тарабынан 54,0 миң сом акча каражаты тамак-аш үчүн төлөнгөн эмес. Аудит учурунда 14.03.2025-ж. №1086109; 17.03.2025-ж. №1086932 жана 25.03.2025-ж. №1101340 чектери аркылуу 54,0 миң сом калыбына келтирилди.

Аудит маминспекторлор А.С. Жолоочиев, Н.М. Мурзабеков тарабынан жүргүзүлгөн.

Күн-Чыгыш айыл өкмөтүнүн “Күн-Чыгыш” муниципалдык ишканасы (жетекчиси А. Шаршенбек уулу, башкы эсепчиси Г. Д. Атабекова)

«Күн-Чыгыш Тазалык» муниципалдык ишканасынын 2023-жылга карата финансылык планы Күн-Чыгыш айыл өкмөтүнүн макулдашуусу менен Күн-Чыгыш айылдык кеңеши тарабынан бекитилген, б.а. жылдык жалпы кирешелердин келип түшүшү 6203,4 миң сомго (анын ичинде субсидия 5383,4 миң сом) пландалып, накталай аткарылышы 6971,2 (анын ичинде субсидия 5666,0 миң сом) мин сомду түзүп, белгиленген пландан кирешелер 767,8 миң сомго көп келип түшкөн, же белгиленген план 112,4% аткарылган.

«Күн-Чыгыш Водоканал» муниципалдык ишканасынын 2023-жылга карата финансылык планы Күн-Чыгыш айылдык кеңеши тарабынан бекитилген, б.а. жылдык жалпы кирешелердин келип түшүшү 3765,2 миң сомго пландалып, накталай аткарылышы 3652,4 мин сомду түзүп, белгиленген пландан кирешелер 655,8 миң сомго аз келип түшкөн, же белгиленген план 97,0% аткарылган. Мындан тышкары, учурдагы чыгымдарды жабуу максатында Күн-Чыгыш айыл өкмөтүнүн эсебинен 492,1 миң сом акча каражаты субсидия катары которулган.

«Күн-Чыгыш Айыл сервис» муниципалдык ишканасынын 2023-жылга карата финансылык планы аудитке берилген жок, ал эми, жылдык жалпы кирешелердин суммасы 2427,5 миң сомду түзгөн. 2024-жылы банктык көчүрмөгө ылайык 0,8 миң сом киреше келип түшкөн.

«Төлгө МТС» муниципалдык ишканасынын 2023-жылга карата финансылык планы Күн-Чыгыш айыл өкмөтүнүн макулдашуусу менен ишкананын жетекчиси тарабынан бекитилген, б.а. жылдык жалпы кирешелердин келип түшүшү 1104,0 миң сомго

пландалып, накталай аткарылышы 668,1 миң сомду түзүп, белгиленген пландан кирешелер 435,9 миң сомго аз келип түшкөн, же белгиленген план 60,5% аткарылган.

Күн-Чыгыш айыл өкмөтүнүн Жайыт пайдалануучулар бирикмесинин 2023-жылдын бюджетинин киреше жана чыгаша бөлүгү айылдык Кеңешинин токтому менен 1108,5 миң сомго бекитилип, 2023-жылы Жайыт пайдалануучулар бирикмесинин анык кирешеси 1338,1 сомду түзгөн же план 120,7%га аткарылган.

Тоң айыл өкмөтүнүн Жайыт пайдалануучулар бирикмесинин 2023-жылдын бюджетинин киреше жана чыгаша бөлүгү айылдык Кеңешинин токтому менен 582,8 миң сомго бекитилип, 2023-жылы Жайыт пайдалануучулар бирикмесинин анык кирешеси 601,9 сомду түзгөн же план 103,3%га аткарылган.

«Күн-Чыгыш» муниципалдык ишканасынын 2024-жылга карата финансылык планы Күн-Чыгыш айыл өкмөтүнүн макулдашуусу менен Күн-Чыгыш айылдык кеңешинин төрагасы тарабынан бекитилген, б.а. жылдык жалпы кирешелердин келип түшүшү 7549,8 миң сомго пландалып, накталай аткарылышы 5193,0 миң сомду түзүп, белгиленген пландан кирешелер 2356,8 миң сомго аз келип түшкөн, же белгиленген план 68,8% аткарылган. 2024-жылга карата финансылык пландагы каражаттын келип түшүүлөрү 12 айга эсептелген, бирок, муниципалдык ишкана жыл ичинде 8 ай гана ишмердүүлүк жүргүзгөндүгүнө байланыштуу план аткарылган эмес. Мындан тышкары, учурдагы чыгымдарды жабуу максатында Күн-Чыгыш айыл өкмөтүнүн эсебинен 8495,0 миң сом акча каражаты субсидия катары которулган.

1.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2018-жылдын 12-июнундагы №281 токтому менен бекитилген “Кыргыз Республикасында чарбакер субъекттердин жана бюджеттик мекемелердин кассалык операцияларды жүргүзүү тартибинин талаптарын бузуу менен, “Күн-Чыгыш” муниципалдык ишканасынын жайыт инспектору Б.Ш.Акматов жайыт акысынан түшкөн **41,3 миң сом** акча каражатын ишкананын эсебине кириштеген эмес. Аудит учурунда 41,3 миң сом 2025-жылдын 26-мартындагы №280000026 дүмүрчөгү аркылуу калыбына келтирилди.

2.Критерийлерди бузуулар аныкталды: “Күн-Чыгыш” муниципалдык ишкананын жетекчисинин буйругу жок, 2024-жылдын ноябрь айында ишкананын башкы эсепчиси Г.Д.Атабековага **8,4 миң сомго** үстөк акы жана декабрь айында таза-суу бөлүмүнүн 11 кызматкерине **49,0 миң сомго** сый акы негизсиз төлөнүп берилген. Аудит учурунда 57,4 миң сом 2025-жылдын 25-мартындагы №472100016 дүмүрчөгү аркылуу калыбына келтирилди.

3.Критерийлерди бузуулар аныкталды: 2024-жылы “Күн-Чыгыш” муниципалдык ишканасынын жайыттар бөлүмүнүн 2 (эки) кызматкерине **31,1 миң сом** өлчөмүндө эмгек акы ашык которулуп, төлөнүп берилген жана кийинки айларда кармалган эмес. Аудит учурунда 31,1 миң сом 2025-жылдын 24-мартындагы №413500013; 25-мартындагы №472100045 дүмүрчөктөрү аркылуу калыбына келтирилди.

4.Критерийлерди бузуулар аныкталды: “Күн-Чыгыш Айыл сервис” муниципалдык ишканасы жоюлгандан кийин **152,2 миң сомго** сатылбай калган даяр продукция жаңы уюшулган “Күн-Чыгыш” муниципалдык ишканасына өткөрүлгөн эмес. Аудит учурунда “Күн-Чыгыш” муниципалдык ишканасына даяр продукциянын калдыктары толугу менен өткөрүлүп, ишкананын балансына кириштелди.

5.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Аудит жүргүзгөн учурда жоюлган “Күн-Чыгыш Тазалык”, “Күн-Чыгыш Водоканал” жана “Күн-Чыгыш Айыл сервис” муниципалдык ишканаларынын негизги каражаттары жана товардык материалдык баалуулуктары Күн-Чыгыш айыл өкмөтүнүн балансына **16106,0 миң сом** өлчөмүндө кириштелген эмес. Анын ичинде: имараттар жана курулмалар (3111) – 6861,6 миң сом, машиналар жана жабдуулар (3112) – 8990,9 миң сом, аз баалуу жана тез эскирүүчү предметтер (31225) – 253,5 миң сом. Аудит учурунда тиешелүү бухгалтердик өткөрүүлөр жүргүзүлүп жана айыл өкмөттүн балансына кириштелди.

- Күн-Чыгыш айылдык кеңешинин VII чакырылышынын XXIV сессиясынын 2023-жылдын 24-февралындагы №14-токтому менен Күн-Чыгыш айыл аймагынын айыл өкмөтүнүн балансынан **12,1 миң сомдук** Т-40 үлгүсүндөгү трактору (3112) чыгышталган, бирок, атайын техника мамлекеттик каттоодон чыгарылган эмес жана аудит учурунда пайдаланууга жарабаган бөлүгү кириштелген эмес;

-“Күн-Чыгыш Тазалык” МИнин пайдалануусундагы **2997,2 миң сомго** негизги каражаттар (3111 – 2678,7 миң сом жана 3112 – 318,5 миң сом) Күн-Чыгыш айыл айыл өкмөтүнүн балансына кириштелген эмес, анын ичинде светофор - 508,7 миң сом, суу башаты – 2170,0 миң сом, ноутбук “ASER EX215” – 40,4 миң сом, Пантум көп функционалдык жабдуусу – 14,6 миң сом, таштанды кутучалары (урна) – 263,5 миң сом;

-“Күн-Чыгыш Тазалык” МИ тарабынан 2023-жылы Бөкөнбаев айылынын жолдоруна **345,2 миң сомго** жол белгилери (3111) орнотулган, бирок, Күн-Чыгыш айыл өкмөтүнүн негизги фондунун баасы жогорулатылган эмес;

- “Күн-Чыгыш Водоканал” МИнин пайдалануусундагы **7552,4 миң сомго** негизги каражаттар жана товардык материалдык баалуулуктар Күн-Чыгыш айыл өкмөтүнүн балансына кириштелген эмес, анын ичинде: имараттар жана курулмалар (3111) – 3837,7 миң сом, машиналар жана жабдуулар (3112) – 3614,0 миң сом, аз баалуу жана тез эскирүүчү предметтер (31225) - 100,7 миң сом;

- “Күн-Чыгыш Айыл сервис” МИнин пайдалануусундагы **4832,3 миң сомго** негизги каражаттар (3112) жана **152,8 миң сомго** аз баалуу жана тез эскирүүчү предметтер (31225);

- “Күн-Чыгыш” МИ тарабынан 2024-жылы сатылып алынган **176,5 миң сомго** электроцикл (3112) жана **37,5 миң сомго** видеобайкоочу система (3112).

6.Критерийлерди бузуулар аныкталды: “Күн-Чыгыш Айыл сервис” муниципалдык ишканасынын чыгарылган даяр продукцияларынын калдыктарын инвентаризациялоонун жыйынтыгында жалпы баасы **45,0 миң сомдук** Л2-2 маркасындагы 15 даана лоток жетишпестиги аныкталды. Аудит учурунда 45,0 миң сом 2025-жылдын 2-апрелиндеги №413500024 дүмүрчөгү аркылуу калыбына келтирилди.

7.Критерийлерди бузуулар аныкталды: “Күн-Чыгыш”, “Күн-Чыгыш Тазалык”, “Күн-Чыгыш Водоканал”, “Төлгө МТС” жана “Күн-Чыгыш Айыл сервис” муниципалдык ишканаларында Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы № 301 “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун типтүү тартибин бекитүү тууралуу” токтомунун 2-пунктунун талаптары саткалбастан, “Сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун эрежелери” бекитилген эмес.

Мындан тышкары, “Күн-Чыгыш Айыл сервис” муниципалдык ишканасы тарабынан 2023-жылга карата сатып алуу планы түзүлгөн эмес жана аудит камтыган мезгил аралыгында жалпы **2369,6 миң сом** акча каражаты конкурс өткөрүлбөстөн, ар кандай аткарылуучу кызматтар үчүн жана материалдык баалуулуктарды сатып алууга чыгымдалган.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы №301 “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун типтүү тартибин бекитүү тууралуу” токтомунун талаптары так сакталсын.

8.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын 7,10-беренелеринин талаптары сакталбастан, “Күн-Чыгыш Тазалык”, “Күн-Чыгыш Водоканал”, “Төлгө МТС” жана “Күн-Чыгыш Айыл сервис” муниципалдык ишканаларында, жайыт пайдалануучулар бирикмелеринде аудит

жүргүзүлгөн мезгилдерге финансылык отчет көрсөтүлгөн жок жана жоюлган муниципалдык ишканалар үчүн жоюу балансы даярдалган эмес.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын талаптары так сакталсын.

Аудит маминспектор А.С. Жолоочиев тарабынан жүргүзүлгөн.

Улахол айыл өкмөтү

(айыл өкмөтүнүн башчысы Т.А.Калыков, каржы-экономикалык бөлүмүнүн башчысы А.Б.Кыдыкова)

2023-жылга №2 форма “Мекеменин сметалык чыгымдарынын аткарылышы жөнүндө” отчеттун негизинде чыгымдар сметасы 18925,7 миң сомго бекитилип, такталган сумма 25919,0 миң сомду түзүп, кассалык чыгашалар 24544,9 миң сомду, иш жүзүндөгү чыгашалар 25057,1 миң сомду түзгөн.

2024-жылга №2 форма “Мекеменин сметалык чыгымдарынын аткарылышы жөнүндө” отчеттун негизинде чыгымдар сметасы 19403,9 миң сомго бекитилип, такталган сумма 28853,8 миң сомду түзүп, кассалык чыгашалар 26508,3 миң сомду, иш жүзүндөгү чыгашалар 26389,7 миң сомду түзгөн.

1.Критерийлерди бузуулар аныкталды: 2021-жылдын 1-январынан тартып 2022-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата жүргүзүлгөн мурдагы аудиттин жыйынтыгы боюнча жазма буйрук жарым-жартылай аткарылган, Сары-Жон коругун темир тосмо менен орнотуу жумуштарында 126,3 миң сомго, Кашка-Сууга салынган көпүрөнүн жумуштарында 21,1 миң сомго жетпей калган курулуш материалдары боюнча укук коргоо органдары тарабынан тергөө иштери жүрүүдө, баштапкы баасы 1920,0 миң сомдук ХОВО маркасындагы жүк ташуучу автоунаасы калыбына келтирилген эмес, себеби, укук коргоо органдары тарабынан тергөө амалдары жүргүзүлүп, иш козгоодон баш тартылган.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын мурдагы аудитинин жыйынтыгы боюнча жазма буйруктун толук көлөмдө аткарылышы камсыз кылынсын. 2021-жылдын 1-январынан тартып 2022-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата жүргүзүлгөн мурдагы аудиттин жыйынтыгы боюнча Сары-Жон коругун темир тосмо менен орнотуу жумуштарында 126,3 миң сомго, Кашка-Сууга салынган көпүрөнүн жумуштарында 21,1 миң сомго жетпей калган курулуш материалдары калыбына келтирилсин.

2.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Курулуш-куроо иштеринин көлөмдөрү жалпы суммасы **412,6 миң сомго** (дем берүүчү гранттын эсебинен) жогорулатылган. Анын ичинде:

- подрядчы “Инсан ЛТД” ЖЧКсы тарабынан “Оттук айылындагы М.Мамбетов мектебинин 3-корпусун капиталдык ремонттон өткөрүүдө” *66,1 миң сомго (кошумча аткарылган эсебинен калыбына келтирилди),*

- подрядчы “Эталлон Констракшн” ЖЧКсы тарабынан “Кара-Талаа айылындагы машыгуу залын капиталдык ремонттон өткөрүүдө” *346,5 миң сомго.*

Сунуштама: Подрядчы “Эталлон Констракшн” ЖЧКсы тарабынан “Кара-Талаа айылындагы машыгуу залын капиталдык ремонттон өткөрүүдө” **346,5 миң сомго** жогорулатылган курулуш-куроо иштеринин көлөмү тиешелүү бюджетке калыбына келтирилсин.

3.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 5-августундагы №451 “Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өзүн өзү башкаруу органдарынын штаттык санынын типтик структурасын бекитүү жөнүндөгү” токтомунун (күчүн жоготкон) жана КР Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 7-февралындагы №52 “Пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жүргүзүү мезгилинде Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органдарынын ишин уюштуруу жөнүндө” токтомунун талаптарын бузууда, түзүлгөн штаттык ырааттамадан тышкары от жагуучу, электрик, трактор автоунаасын айдоочу келишимдин негизинде, Улахол айыл өкмөтү тарабынан “Башка товарларды жана кызматтарды сатып алуу” беренеси боюнча жалпы **727,2 миң сомго** айлык акы эсептелинип, төлөнүп берилген (анын ичинде камсыздандыруу төлөмдөрү 195,8 миң сом).

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 7-февралындагы №52 токтому менен бекитилген “Пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жүргүзүү мезгилинде Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органдарынын ишин уюштуруу жөнүндө” жобосунун талаптары так сакталсын.

4.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын 2;3-беренелеринин жана Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 11-июлундагы №2-Б буйругу менен бекитилген Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчетту жүргүзүү боюнча жобонун талаптары сакталбастан, айыл өкмөтүнүн балансына **41817,9 миң сом** өлчөмүндө негизги каражаттар кириштелген эмес. Аудит учурунда жалпы **41817,9 миң сомго** тийиштүү бухгалтердик өткөрүүлөр жүргүзүлүп, айыл өкмөтүнүн балансында негизги каражаттардын баасы жогорулатылды. Анын ичинде:

- Катар кайрымдуулук фонду тарабынан курулган имараттар **32006,5 миң сомго** жана көп функционалдуу социалдык комплексине баасы **2727,6 миң сомду** түзгөн эмеректер (анын ичинде бала бакчага 1812,2 миң сомго, ФАПка 225,0 миң сомго, ашканага 476,9 миң сомго, мечитке 213,5 миң сомго).

- АРИСтин каржылоосу менен алынган **7083,8 миң сом** өлчөмүндө негизги каражаттар кириштелген эмес. Анын ичинен: Шор-Булак айылындагы орто мектебинин сыртын жылуулоо жана электр конвекторлорун алмаштырууда **3317,0 миң сомго**; Оттук жана Кара-Шаар айылдарындагы ФАПтарга комплект жабдууларды жана эмеректерди алууда **777,0 миң сомго**; Кара-Талаа айылындагы үй-бүлөөлүк дарыгерлер тобуна тиш дарылоочу кабинет ачууга атайын жабдуулардын комплектисин алууда **1814,9 миң сомго**; Туура-Суу айылындагы орто мектебинин чатырын жылуулоо жана тышкы эшиктерин алмаштыруу **1174,9 миң сомго**.

5.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамынын 9-беренесинин 2-пунктунун талаптары сакталбастан, конкурс өткөрүлбөстөн, бир булактан сатып алуу ыкмасына ылайык келишим түзүлүп, жалпы суммасы **7148,9 миң сомго** сатып алуулар жүргүзүлгөн (анын ичинен: 2023-жылы 4638,1 миң сомго, 2024-жылы 2510,8 миң сомго).

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамынын талаптары так сакталсын.

6.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын талаптары аткарылбастан, “Улахол”

муниципалдык ишканасында бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүүнүн принциптери сакталбастан, “эсеп саясаты” кабыл алынган эмес, бухгалтердик эсептер кош жазуу аркылуу жүргүзүлгөн эмес, активдер менен милдеттенмелерге инвентаризация жүргүзүлгөн эмес, аудит жүргүзүлгөн мезгилге финансылык отчет даярдалган эмес.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын талаптары так сакталсын, жаңы түзүлгөн “Улахол” муниципалдык ишканасы үчүн эсеп саясаты кабыл алынып, бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүүнүн принциптерин сактоо менен финансылык отчеттор түзүлсүн.

7.Критерийлерди бузуулар аныкталды: КР Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы №301 “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун типтүү тартибин бекитүү тууралуу” токтомунун 2-пунктунун талабы сакталбастан, Улахол айыл өкмөтүнүн алдындагы “Улахол” муниципалдык ишканасында “Сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун эрежелери” бекитилген эмес.

Сунуштама: КР Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы №301 “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун типтүү тартибин бекитүү тууралуу” токтомуна ылайык “Сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун эрежелери” бекитилсин.

8.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2008-жылдын 15-январындагы №7 «Социалдык чөйрө мекемелеринде тамак-аштын акчалай нормалары жөнүндө» токтомунун талаптарын бузууда, балдардын тамак-ашына нормасы бир балага бир күндө 18 сом белгиленгендигине карабастан, 2023-жылы Кара-Шаар айылындагы бала-бакчада жергиликтүү бюджеттин эсебинен тамак-ашка нормадан ашык 5,5 миң сом акча каражаты сарпталган.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2008-жылдын 15-январындагы №7 «Социалдык чөйрө мекемелеринде тамак-аштын акчалай нормалары жөнүндө» токтомунун талаптары так сакталсын.

Аудит маминспекторлор Э.Э. Садыков, Э.Э. Садыков тарабынан жүргүзүлгөн.

Жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгы боюнча:

- Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Тоң финансы башкармалыгынын башчысына жана раймамадминистрациясынын башчысына мурдагы 2021-жылдын 1-январынан тартып 2022-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата жергиликтүү бюджеттин түзүлүшүнө жана аткарылышына жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгы боюнча айрым айыл өкмөттөрүндө аткарылбаган жазма буйруктардын жана сунуштамалардын бир айлык мөөнөттө аткарылышын камсыздоо милдеттендирилсин.

- Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Тоң башкармалыгынын башчысынын айрым айыл өкмөттөрдө Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 5-августундагы №451 “Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органынын типтүү түзүмүн жана штаттык санын бекитүү жөнүндө” токтомунун (күчүн жоготкон) жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 7-февралындагы №52 “Пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жүргүзүү мезгилинде Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органдарынын ишин уюштуруу жөнүндө” токтомунун талаптарын бузууга жол бергендиги үчүн жоопкерчилиги каралсын.

- Кыргыз Республикасынын Президентинин Ысык-Көл облусундагы ыйгарым укуктуу өкүлүнө, айылдык Кеңештин төрагаларына - Отчет;
- райондук мамлекеттик администрациясынын башчысына – Отчет, Жазма буйрук;
- аудит жүргүзүлгөн мекемелердин, ишканалардын жетекчилерине аудиттин жыйынтыгы жөнүндөгү Жазма буйруктар, Сунуштар жөнөтүлсүн.

**Мамлекеттик инспектор-
топтун жетекчиси**

А. С. Жолоочиев